

**DOKUZ YILLIK
İLKOKUL
EĞİTİMİ İÇİN**

8

SINIFLARA RESİM EĞİTİMİ

2020

**Danço ORDEV
DOKUZ YILLIK İLKÖĞRETİM
VIII. SINIFLAR İÇİN RESİM EĞİTİMİ**

Düzenleyenler:	Maya Raunik Kirkov - Başkan Kasiopea Naumovska - üye İliya Kočovski - üye
Dil redaksiyonu:	M-r Elizabeta Ralpovska
Makedonca'dan Türkçe'ye çeviri:	Hakan Karabatak
Dil redaksiyonu:	Prof. Dr. Arif Ago
Lektör:	Dr. Aktan Ago
Grafik dizayn:	Prof. Danço ORDEV Yovan ALEKSOVSKI
Bilgisayar tasarımı:	Yovan ALEKSOVSKI

Yayıncı: Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı

Baskı: DOOEL Polyesterday, Üsküp

Tiraj: 30

Makedonya Cumhuriyeti Eğitim ve bilim bakanlığı'nın 19.06.2009 tarihli 10-1611 sayılı kararıyla bu kitabın kullanılmasına izin verilmiştir.

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

373.3.016:73/76(075.2)=512.161

ORDEV, Danço

Resim eğitimi dokuz yıllık ilköğretim VIII. sınıflar için / Danço Ordev. - Üsküp : Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı, 2020. - 76 str. : илустр. ; 30 см

ISBN 978-608-226-428-8

COBISS.MK-ID 111855626

Sevgili Öğrenci,

Bu okuma yılında Resim eğitimi kitabı ile karşılaşacaksın. Bu kitapta geçen okuma yıllarında okuduklarının kısa içeriğinde; önceki okuma yılın döneminde öğrendiklerini hatırlaman için kısa özetler verilmiştir. Aynı zamanda malzemelerin ve tekniklerin yeni içerikleri, resim terimleri ve yaratıcılık içerikleri ile Dünyada ve Makedonya'da tanınmış sanatçıların isimlerine de yer verilmiştir.

Resim dilinde yeni resim elemanlar, içerik ve türleri hakkında birtakım yöntemlerle karşılaşacaksın.

Bu sefer de ünlü ressamların eserlerinden birçok özdeş baskı ve resim eğitimi içeriğini anlatan örnek benzemeler sunuyoruz. Öğrenme sürecinde kitap içeriğini analiz et ve resimleri karşılaştı. Aynı zamanda yapacağınız sanat işlerinizi size ait duygularınızla yapınız ki işleriniz size özgün olsun.

Umarım ki ileriye doğru da Resim eğitimi dersinden keyif alacak ve kendinizi memnun edeceksiniz.

Yazar

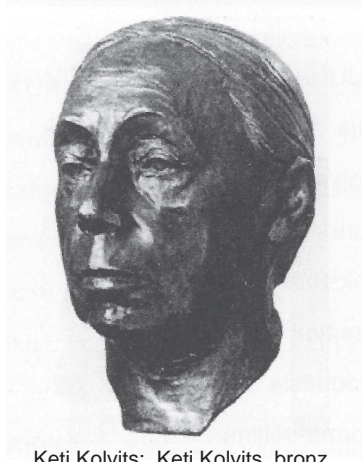

TANINMIŞ SANATÇILARININ OTOPORTRELERİ

5

Lazar Liçenoski: **Otopotre**, tuval
üzere yağlıboya

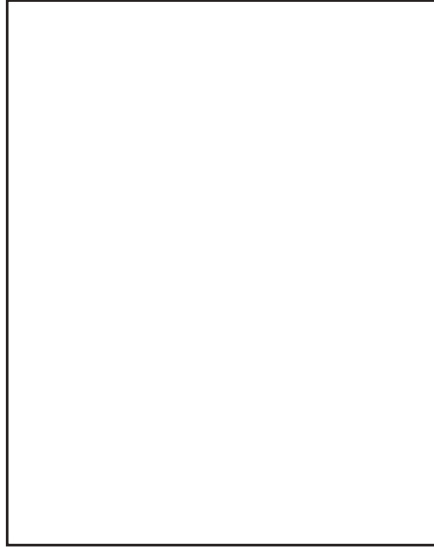
Keti Kolvits: Keti Kolvits, bronz

Francisco Goya: **Otopotre**, desen

Nikola Martinovski: **Otopotre**, tuval
üzere yağlı boya

Rembrandt: **Otopotre**, tuval
üzere yağlı boya

Van Gogh: **Otopotre**, tuval üzere
yağlıboya

BENİM OTOPORTREM

(Ad)

(Soyad)

(Sınıf)

(İlkokul)

(Boşluğa otoportrenizi resmediniz)

Pablo Picasso: **Otopotre**

İÇİNDEKİLER

6

SANAT.....	8
RESİM SANATI	9
RESİM DİLİ.....	10
Çizgi.....	12
Renk	13
Ton.....	14
Doku	15
Yön	16
Büyükük	17
Hacim-Şekil	18
Mekân.....	19
Kontrast	20
Ritim-tekrarlama	21
Ahenk	22
Denge.....	23
Kademe	24
Orantı.....	25
Birlik.....	26
Düzenleme	27
İmge (Motif)	28

RESİM SANATI	34
Çizim.....	36
Çizgi.....	38
Ton.....	38
Mekân.....	39
Kalem	40
Keçeli kalem	40
Tuş (Mürekkep)	41
İs.....	41
Bilgisayar	41

İÇİNDEKİLER

7

RESİMLEME	42
Renk	43
Ton	45
Mekân	46
Denge	47
Suluboya	48
Tempera	48
Guaş	49

GRAFİK	50
Çizgi	52
Doku (Tekstür)	52
Ton	53
Renk	53
Şekil	54
Monotip baskı	54
Bakır baskı	55

HEYKEL	56
Şekil	58
Büyükklük	58
Denge	59
Ritim	60
Çizgi	60
Renk	61
Orantı	61
Mekân	61

TASARIM VE GÖRSEL İLETİŞİM	62
MAKEDONYA SANATÇILARIN GALERİSİ (SERGİSİ)	66
KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ	68
TEST 1	70
TEST 2	72

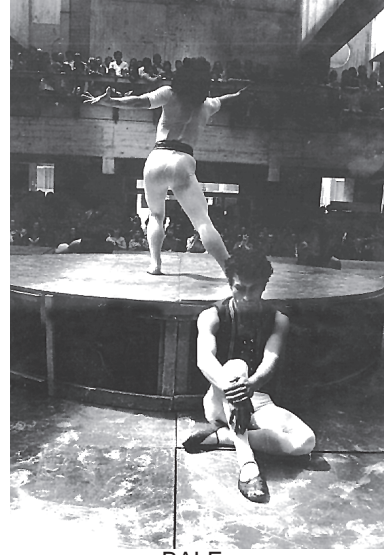

EDEBİYAT

İnsan yaratıcılığını sanatın birçok dalında icra eder. Sanatlar kendine özel icralar vardır. Müzik sesler ve melodiler ile Edebiyat ve Tiyatro söz ile Bale dans ile ve Sinema görüntü ve ses ile icra edilir.

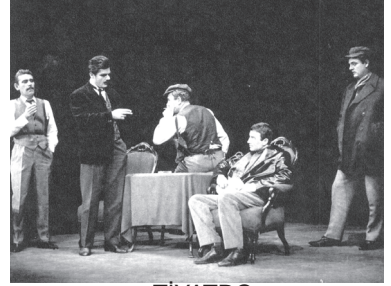
MÜZİK

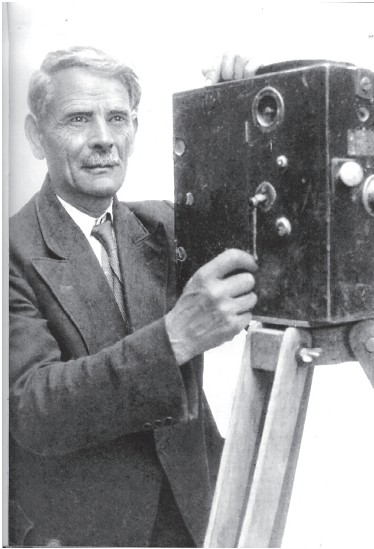
BALE

FOTOGRAF

TIYATRO

SİNEMA

SİNEMA

RESİM

RESİM SANATI

RESİM SANATI

10

9

Geçmişten günümüze kadar insan kendini, duygularını, anını ve yaşadığı çevresini Resim sanatı ile ifade eder. Resim sanatı geçen zamanın izi ve tarihimizin belgesidir.

Sanatçılar ise eserlerini farklı malzemelerle yaparlar. Malzemelerin işleme tarzı bakımından resim sanatını çizim, resim, heykel, grafik ve tasarım kollarına ayırırız.

SIVA RESİM - FRESK

KABARTMA

RESİM

RESİM

GRAFİK

HEYKEL

TASARIM

RESİM DİLİ

RESİM ELEMANLARI

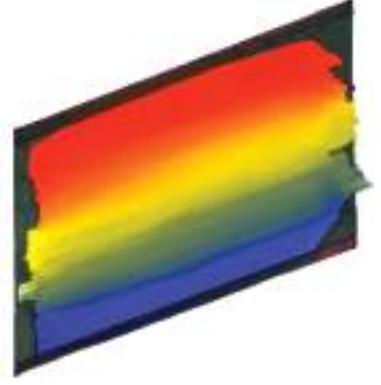
10

İcra ediliş bakımından sanat türlerinin kendine özel malzemeleri vardır. Müzik sesler ve melodiler ile Edebiyat ve Tiyatro söz ile Bale dans ve Sinema hareket ile icra edilir.

Resim sanatı, resim dili ile ifade edilir. Resim dili, resim elemanları ve ilkelerinden oluşur. Resim elemanları: çizgi, renk, ton, doku, büyüklük, yön, şekil ve mekândır. Resim ilkeleri: kontrast, ritim, uyum, denge, geçişler, orantı, birlik ve düzenlemedir.

ÇİZGİ

RENK

YÖN

TON

DOKU

BÜYÜKLÜK

ŞEKİL

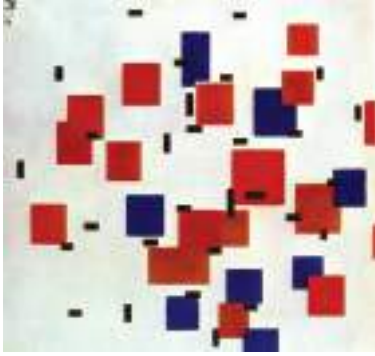
MEKÂN

RESİM DİLİ

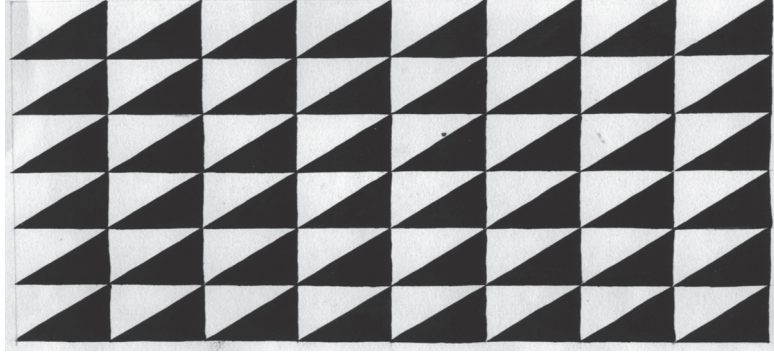
RESİM ELEMANLARI

02

11

KONTRAST

RİTİM

DENGE

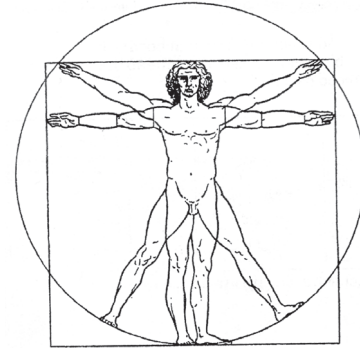
GEÇİŞLER

UYUM

BİRLİK

ORANTI

DÜZENLEME

ÇİZGİ

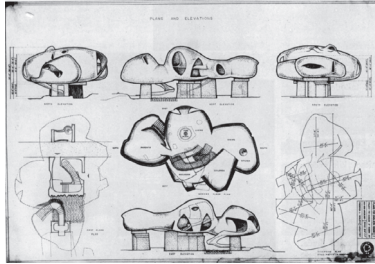
Çizgi ilk resimin ilk ögesi-
dir. Çizgileri doğru ve eğik ola-
rak ayırırız. Ayrıca ince, kalın,
kısa ve uzun çizgiler de var. Re-
sim yaratırken çizgi hatları ve
dokuları kullanmamı mümkündür.
Resim etmede kullandığı-
mız malzeme türleri ve çizim yü-
zeyleri bakımından çizgiler farklı
özellikte olur.

Kalın ve ince çizgiler

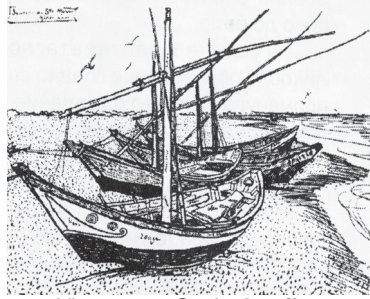
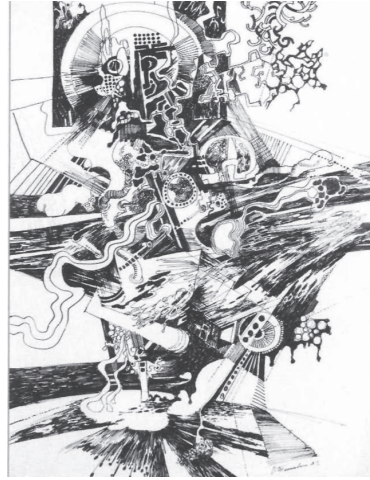
Malzeme özellikleri bakımından çizgiler

Mimari yapı taslakları

Doğru ve eğik çizgiler

Vincent van Gogh: **Gemiler**, tuş, tüyVasko Taşkovski: **Uyanış**, tuş, tüyBilinmeyen Usta: **Haçın Yolu**, odun oyma

Hat ve doku çizgisi

Belirli yüzeylere çizim yaptığımızda çizgi elde edilir. Bunun dışında pek çok farklı yolla da elde etmek mümkün, kâğıt yüzeyler dışında her malzeme, teknikle değişik yüzeyde çizgi elde edilir. Desen, resim çizimleri çizmekle, heykel ve grafikte oyma ile elde edilir.

Yan Gujon: **Bakireler Çeşmesi Rölyefi (Kabartması)**, Paris

RENK

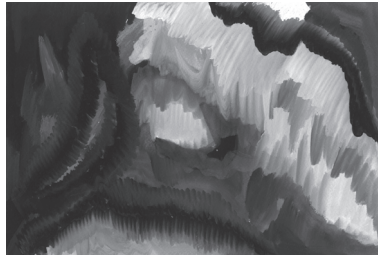
Birçok ayrıntılardan ötürü renkler birincil (ana) ve ikincil (ara), kromatik (saf) ve akromatik (tarafsız), parlak ve soluk (mat), sıcak ve soğuk, açık ve koyu, uyumlu ve zıt olabilirler

Renk Çemberi

Ana ve ara renkler

Nötr Renkler

Sıcak ve Soğuk

Resim sanatçıları boyalar ile çok çeşitli ve çok tuhaf renk bileşimleri yaparlar. Karşımıza zengin ve alabildiğine güçlü renklerle boyanmış işler karşımıza çıktığında buna Renk resmi denir. Bazen resimler az renkli ve birbirine yakın olan renklerde boyanmış olduklarında ise izleyicinin gözü karşısında daha sakin kalırlar.

Paul Signac: **San Trope'de Çiçekli Ağaç**, tuval üzere yağlı boya

Vasiliy Kandinski: **Birkaç Daire**, tuval üzere yağlı boya (büyüklükte mekânın sihri)

Zlatko Pritsa: **Çelik Bükücüleri**, tuval üzere yağlı boya (sıcak ve soğuk renkler)

Derinlik etkisini izleyiciye ifade etmek için, ressamlar sıcak ve soğuk renkler ile boyanmış çalışmalarla karşımıza çıkarlar. Sıcak renkler yakınlık etkisini verirken soğuk renkler uzaklık etkisini verir.

Renk ile Mekân

Prens Rahotep ve eşi Nofret, boyalı kireçtaşı, MISIR

TON (DEĞER)

Ton ve valör aynı anlamı taşır.

Türkçe ise değer demek, valör Fransızcadır. Değer renkte var olan ışık miktarıdır. Rengin değeri beyaz veya siyah katmakla değişmez. Sadece değer değişir, yani renk parlak veya koyu olur. Saf ve tarafsız renklerine değer vermek mümkündür. Bu farklı renk değerlerini renk değer çubukları ile anlarız.

Saf değerler

Nötr değerler

Konstantin Kaçev: **Güneş Ardında Mektup**, tuval üzere yağlı boyaPablo Picasso: **Kaynakta Üç Kadın**, tuval üzere yağlı boya (ton)Pieter Brueghel: **Mısır'dan Manzara**, tuval üzere yağlı boya (mekân hissi)Jorj Sera: **Figür**, kömür deseni (yansız değer)

Eğer bir şekli parlak ve koyu renk değerleri ile resim edersek, şekil hacim kazanır ve üç boyut hissi verir.

Doğada açık havada, dış mekân veya içerilerde kapalı bir mekânda iç mekân, resmi yaptığımızda parlak (açık) ve koyu renk değerleri kullandığımızda derinlik yani yakın ve uzak etkisini alırız.

Rembrandt: **Aziz Lazar**, Gravür

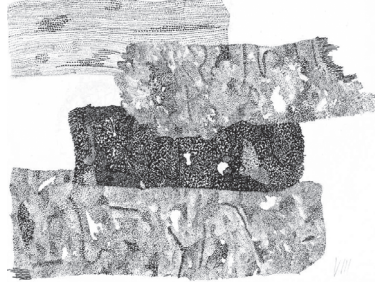
Doğanın renk değeri (fotoğraf)

B. Becik: **Ölü Doğa**, tuval üzere yağlı boya

DOKU (TEKSTÜR)

Malzemelerin dış yüzeyini oluşturur. Görme ve dokunma ile fark edilir.

Malzemenin yapısına göre doğal ve yapay olarak karşımıza çıkar.

Çizgi ile elde edilmiş doku

Sanatsal eserlerin tümünde görsel zenginlik kaygısından dolayı sanatçılar yapıtlarında dokuyu kullanırlar. Doku; desende, resimde, grafikte ve heykelde kazı yöntemi ile hacim kazandırmak için çokça kullanılır.

Rembrandt: **Gövdeden Aziz Yenomir**, gravür

Renkli doku

Pieter Bruegel: **Avdayken**, gravür

Vincent Van Gogh: **Postacı Yosep Roulin**, tuş, tüy

Petar Mazov: **Kırmızı Mekânda Figür**, tuval üzere yağlı boya

Çocuk Deseni (doku)

Bonimli bilinmeyen sanatçı

YÖN

Gözün belirli doğrultuda hareketini belirleyen görsel güç öğelerinden biri yöndür.

Görsel kuvvetin hareketine göre sanatsal eserlerde yatay, dikey, diyagonal yönler fark edilir.

Marc Chagall: **Şarap Bardaklı İkili Portre**, tuval üzere yağlı boya (diyagonal yön)

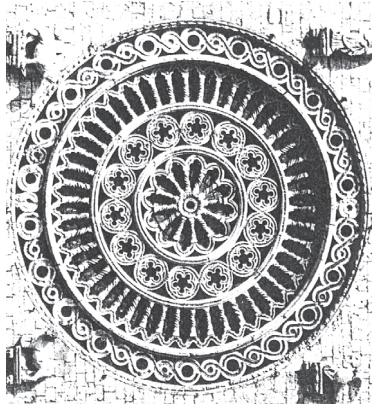
İsa'ya Ağlayış, Aziz Panteleymon, Üsküp, siva resim (yatay yön)

Reşat Ahmeti: **Dikey Yırtılma**, tuval üzere yağlı boya (dikey yön)

El Greco: **Aziz Andrea'nin Portresi**, tuval üzere yağlı boya (diyagonal yön)

Eserlerde yatay, dikey, diyagonal yönü gözün bakışını içerde tutar. Böylelikle bu eserlerde yönsüzlük vardır demek.

Edvard Munch: **Ergenlik**, tuval üzere yağlı boya (yön ziddiyeti)

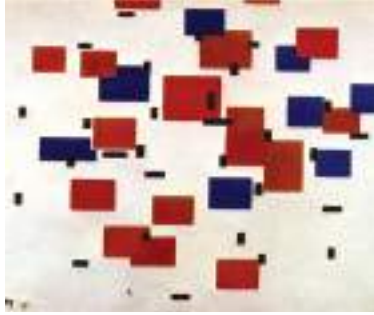
Filip Profe: **Kötü Tohum**, karışık teknik, (yönsüz)

Katedral Çiçekliği (yönsüz)

BÜYÜKLÜK

Görsel sanatların tamamında yan, desende, resimde, grafikte, heykelde ve tasarımda büyüklük önemli bir yer tutar.

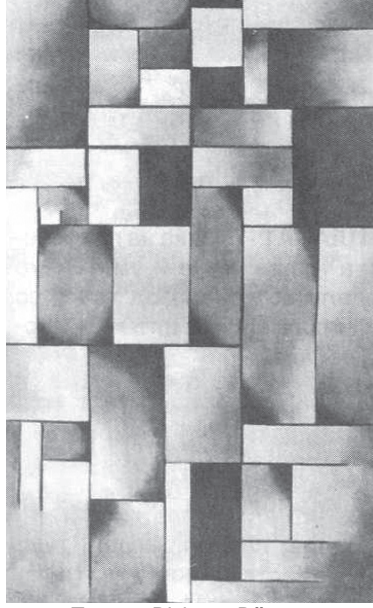
Sanatçı, sanat eserinde kullandığı büyüklük izleyiciye ciddi etkiler bırakır. Büyüklükler aynı büyüklükte kullanılırsa, uyumlu olduğu için izleyiciyi sakinleştirir.

Piet Mondrian: **Mavili Düzen**, tuval üzere yağlı boya (ziddi büyüklük)

Fernand Léger: **Mavili Kadın**, tuval üzere yağlı boya (açık koyu ziddiyet)

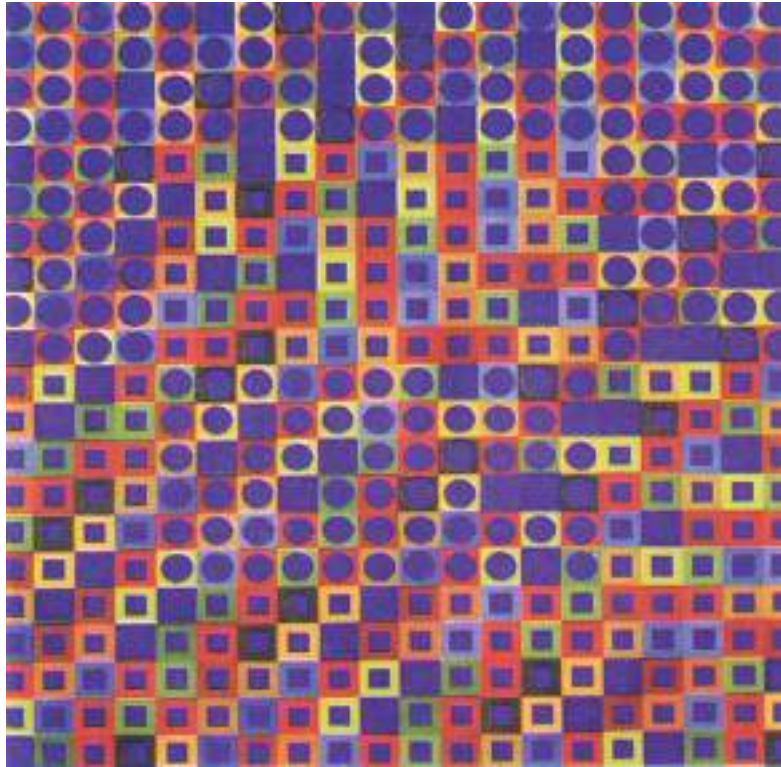

Teo van Disburg: **Düzen**, (benzeş büyüklük)

Sanat eserinde büyüklükler farklı büyüklükte kullanılırsa, ziddiyet olduğu için izleyiciyi huzursuz eder ve dinamik görünür.

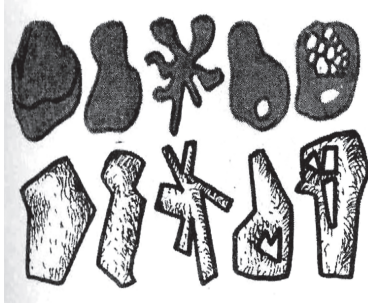
T, Kuazlarik: **Diyagonal Kare**, grafik (eş büyüklükler)

Viktor Vazarveli: **Benekli**, guaş (eş büyüklük)

Şekil

Sanat eserinde objelerin dış görüntüsünü şekil temsil eder. Şekiller boyut bakımından iki ve üç boyutlu olabilir. Şekiller açık, kapalı ve deforme olarak karşımıza çıkar. Üç boyutlu şekillerin hacimleri vardır. Hacim ise üç boyutlu şeklin kapsadığı mekândır. Bunu açıkça heykelerde, kabartmalarda, plastik kütlelerde veya hareketli yapılarda görebiliriz.

Açık, kapalı ve deforme şekiller

İvan Pitsel: **Düzen**, tuval üzere yağlı boya (iki boyutlu şekil)

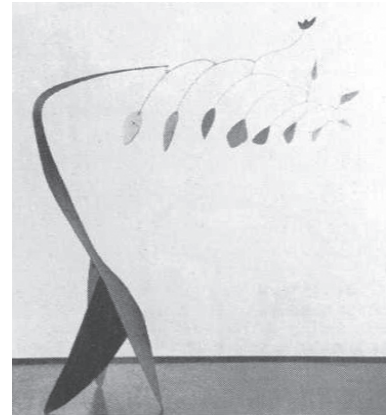
Kolak, Ürdün, fildişi, kabartma

Henry Moore: **Aile**, heykel (bileşik şekil)

Şekil ve kütleler, basit ve bileşik olabilirler. Basit şekiller tek görünümlüdür (top, kiraz, elma, tane, üzüm...).

Bir şekil birçok basit şekilden oluştuğunda bir bütün oluşturur, bu oluşuma bileşik şekil denir (otomobil, insan, bina, bisiklet, ağaç...).

Kütle, bakmak ve dokunmakla anlaşılır. Heykel taraşın malzemeyi şekillendirmesine göre bunlar açılı, yuvarlak, yarık, kalkık, derin, dolu, boş olabilir.

Mariosol: **Aile**, karışık malzeme

Hareketli Heykel

MEKÂN

Mekân resimsel öğedir.

Biri gerçek mekândır, diğeri sanatçının eserlerinde hayalinden oluşturduğu mekânlardır. Sanatçılar mekânı açık – koyu renkli, tansal, sıcak – soğuk renkli, büyük – küçük şekilli ve şekilleri iç içe geçirilerek çok yönlü betimlerler.

Bolonya'nın uydur görüntüsü

Osogovolu Yohakim Manastırı (gerçek dış mekân)

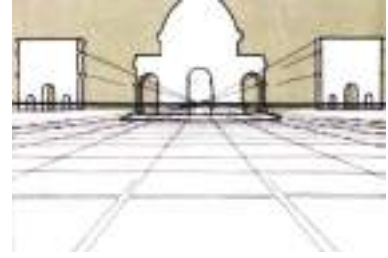

Paul Klee: **Viyadüklerin Ayaklanması**, ağaç üzerine yağlı boya (iç içe mekân)

Ufuk perspektifi ile de mekân hissi elde edilir. Mekân tasviri açık ve koyu renklerin kullanılması ile olur. Manzaranın ön kısmındaki resimlemede koyu renkler kullanılır, uzağı betimlemek için; uzak dağ, ovaları parlak veya açık renk kullanılır.

Raffaello: **Meryem'in Nikâhı**, tuval üzere yağlı boya (perspektif)

Perspektif

Çocuk Resmi (perspektifi)

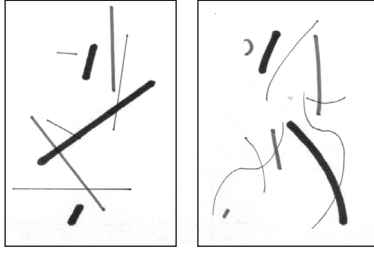

Pieter Brueghel: **Mısır'dan Manzara**, tuval üzere yağlı boya

KONTRAST – (ZİDDİYET)

Kontrast bütün diğer resim ilkeleri gibi resimsel öğeleri olan: çizgi, renk, ton, doku, yön, büyüklük, şekil ve mekânda kullanılır. Bütün öğelerin zıt değerleri ile tasarlanıp ilişkilendirilir.

Örneğin çizgiler bir çalışmada zıtlıkları ile yani, kalın – ince, kısa – uzun, doğru – eğik gibi farklılıkları kullanılarak tasvirler yapılabilir.

Çizgisel kontrast

Çizgilerin kontrastı

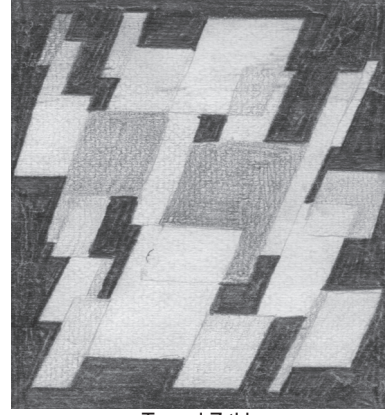

Çocuk Çalışması (sıcak ve soğuk renk kontrastı)

Bir çalışmada şekillerin boyutları büyük ve küçük olabilir ki aynıları zıtlığı oluşturur.

Sıcak ve soğuk, parlak ve koyu renkler özellik bakımından birbirine zıttır ve çoğu zaman zıtlıkları ön planda tutmak için çalışmalarda yer alır.

Ton, en açıktan en koyuya kadar zıtlıkları ile kombine edilir. Burada da çalışmalarda dinamik hareketlilik elde edilir.

Tonsal Zıtlık

Mile Korubin: **Ortak Yolculuk**, tuval üzere yağlı boya (boyut ve renk zıtlığı)Edo Murtiç: **Resim**, tuval üzere yağlı boyaJuan Miro: **Güneşe Karşı Kişiler ve Köpek**, tuval üzere tempera (boyut ve açık-koyu zıtlığı)Juan Miro: **Ateşli Çemberde**, tuval üzere yağlı boya (büyüklük zıtlığı)

RİTİM – (DİZEM)

Resmin, heykelin, grafiğin veya tasarımın tekrarlan resimsel öğelerini düzenlenmesi dizem – ritim ilkesi ile olur. Dizem aynı öğenin aynı değerlerde düzenli olarak tekrarlanmasıdır. Dizem eskiden beri günümüze kadar seramiğin, tekstilin, mimarinin vb. dekorasyonunda kullanılır.

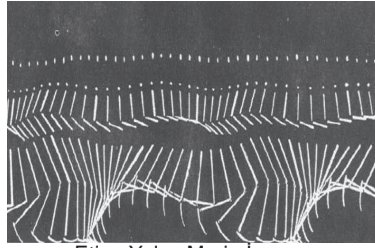

Düzenli Dizem

Düzenli Dizem

Sanat eserlerinde çok serbest ritim kullanılır. Sanatçılar dizemi serbest daha çok psikolojik ve duygusal biçimde kullanır, düzenli ve mantık dışı olmasına özen gösterirler.

Etien Yules Mari: İnsan Deviniminin Kromatik İncelemesi, (çizgi dizemi)

Jan Dibafe: **Paris Manzarası**, tuval üzere yağlı boya (serbest dizem)

Alternatif dizem, insanların her günlük hayatta kullandığı eşyaların dekorasyonunda kullanılır. Bu dizem sayesinde resim eserlerinin zenginleşmesi ve farklı değerleri ön planda tutmak için yapılır.

Alternatif Dizem

Alternatif Dizem

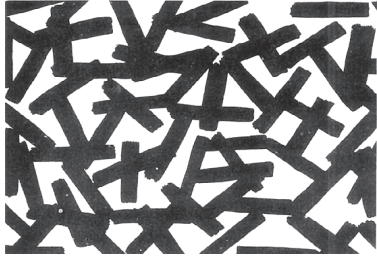

Vincent van Gogh: **Yıldızlı Gece**, tuval üzere yağlı boya (serbest dizem)

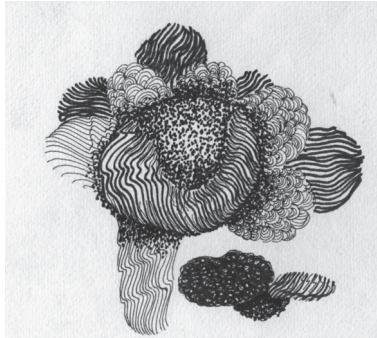
AHENK – UYUM (HARMONİ)

Sanat eserlerinin ilişkilerini düzenleyen resimsel ilkedir. Bu ilkenin kullanımı ile sanat eserlerinde resimsel öğelerin arasında uyum ahenk yapı düzenlenmeleri yapılır.

Sanat eserinde ahengın elde edilmesi için ana kural çizgilerin, renklerin, tonların, şekillerin veya boyutların benzer değerde kullanılması ile mümkün olur. Buna uyumlu benzeşim ilkesine ahenk denir.

Çizgi ahengi

Uyumlu dokular ahengi

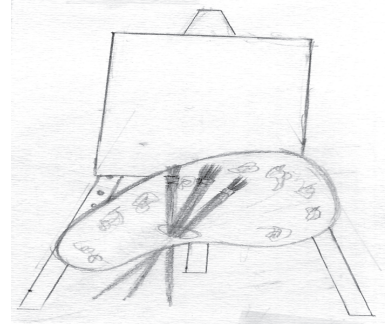

Renk uyumu ahengi

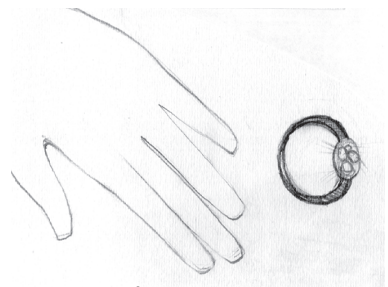
Uyumla ahenk aynı eğik, kalın veya ince çizgiler, aynı ve birbirine yakın Açık – koyu renkler, tonlar ya da eşit ölçekli şekiller, prizmalar veya yuvarlak yüzeyler kullanıldığında elde edilir. Uyum dışında işlev ahenk ve fikri ahenk vardır. İkisinin de içerik bakımından motif bağları vardır.

İşlev ahenği ise çalışmada birebirleri ile uyumlu ve işlevli şekil benzemeleri yapıldığında oluşur. Örneğin: renkler, fırçalar ve renk paleti, bardak ve şişe içecek, deniz ve kayık, kalem ve kâğıt vb.

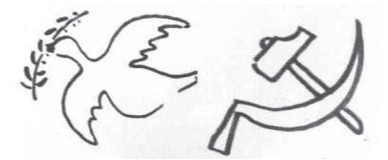
Fikri ahenk, çalışmada fikirler ifade eden bazı motiften içerikler eklediğimizde elde edilir. Örneğin: güvercin ve zeytin dalının yer alması (barışın sembolü) vb.

Yan Arp: **Çiçek**, ağaç üzere yağlı boya (şekil uyumlu ahenk)Luka Dela Robiya: **Kabartma Ayrıntısı**, kabartma (şekil uyumlu ahenk)

İşlevsel Ahenk

İşlevsel Ahenk

Fikri Ahenk

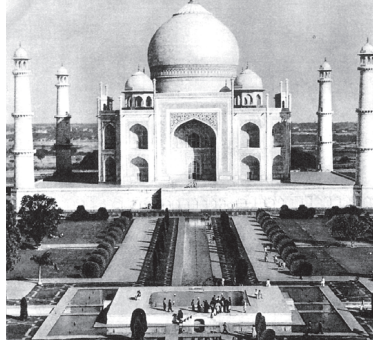
DENGE

Resim ilkerinden biridir. Sanat eserinde resim prensiplerinin aralarındaki düzeni ve sıralamayı bir bütün olarak ele alır. İki türden denge mevcuttur, biri simetrik diğeri asimetrik.

Simetri (eşit) denge, simetri yolu ile çizgiyi, rengi, tonu, dokuyu, büyüklüğü ve şekli düzenler. Bunlar simetrik dengede sanat eserlerinin sağında ve solunda belirgin bir eşitlik biçimlemesi sağlanır.

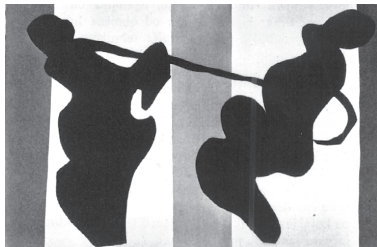
Simetri

Taç Mahal Sarayı, Hindistan (simetri)

Simetri

Henri Matisse: **Cowboy**, tuval üzere yağlı boya

Pablo Picasso: **Ölü Doğa**, tuval üzere yağlı boya (renk ve şekil asimetri denge)

Roje van der Vaden: **Haçtan İndirme**, tuval üzere yağlı boya (asimetrik denge)

Asimetrik denge dengesizlik oluşturmakla elde edilir. Asimetrik denge ile birçok düzenlemeler yapılabilir. Bir yarısında büyükçe bir yüzey, diğer yanında üç dört fakat diğer yarısındaki büyüklüğü kaplayacak küçük yüzeyler ile elde edilir. Renk çalışması yaptığımız bir yarışmada küçük fakat koyu renkli şeklinizin karşısına büyük fakat açık renk kullanarak asimetrik dengeyi sağlamış oluruz.

Asimetrik dengeyi renk, doku, çizgi, şekil ile yapılabilmesi için çalışmanın sağında ve solunda görsel denge oluşturmalıdır.

Vitray: **Makedonyum**, Kruşevo

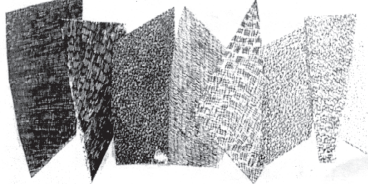
Vladimir Georgievski: **Âdem ve Havva**, tuval üzere yağlı boya

KADEME (GRADASYON)

Elemanların bir durumdan bir diğer duruma geçmesini sağlar. Çizginin kademeli değişmesi ile doğrudan eğri olması, renk değerinin açıktan koyuya geçmesini, kare şeklinin yuvarlaklaşma ve üçgenleşmesi gibi olguların kademeli değişmesi.

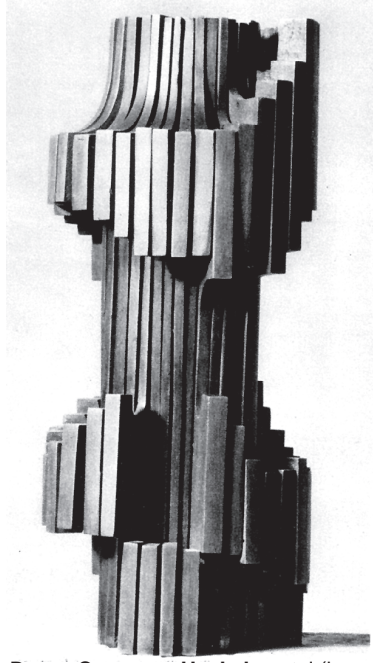
Renksel kademe

Dokusal kademe

Boyutsal kademe

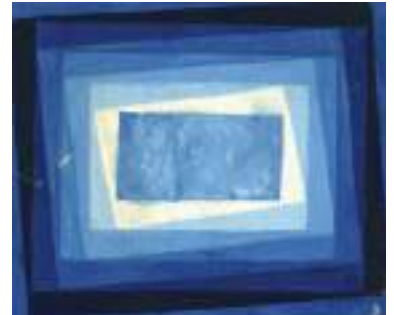
Duşan Camonya: **Heykel**, metal (boyutsal kademe)Robert Delani: **Bleriot Anısına**, tuvalde akvarel (şekilsel kademe)

Renk değeri ve şekil kademesi

Renk değer kademesi ile iki boyutlu şekil çalışmalara hacim hissi kazandırıp üç boyutlu göstermek mümkündür. Renk değer kademesi ile derinliği yakınlık oluşturur mekânlarda ise uzaklık etkisi verir.

Pieter Brueghel: **Babür Kulesi**, tuval üzere yağlı boya (mekân kademesi)

Boyutsal ve renksel kademe

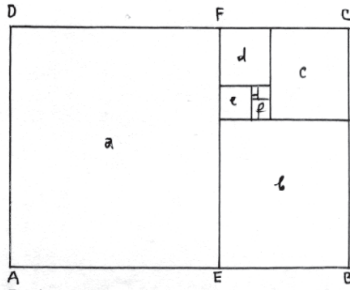

Renk değeri kademesi

ORANTI

Resim ilkelerinden biridir. Orantı ile yapılarda resimsel ve mimari unsurların araları içerilikleri düzenlenir.

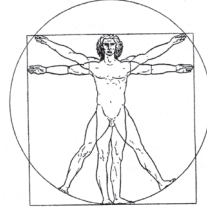
Sanatçılar her zaman sanatsal resimde insan ve şekil güzelliğinin, doğru tasvirini peşindedir.

Partenon, Akropol, Atina

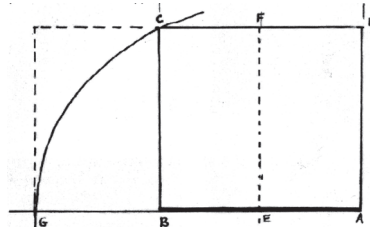
Paris'teki Notre Dam Katedrali

Leonardo da Vinci: İnsan Vücudu Orantısı

Büyükliklerin en iyi orantısına altın noktası denir. Altın nokta resim sanatında, grafikte ve mimaride çokça kullanılır.

İnsan, yaratıcı tarafında verilmiş orantıyı saptamaya başarmıştır. Ki bu orantı en güzeli olarak ifade etmek için kullanılır. Bu altın orantıyı ressamlar, heykeltıraşlar ve mimarlar eserlerinde kullanırlar.

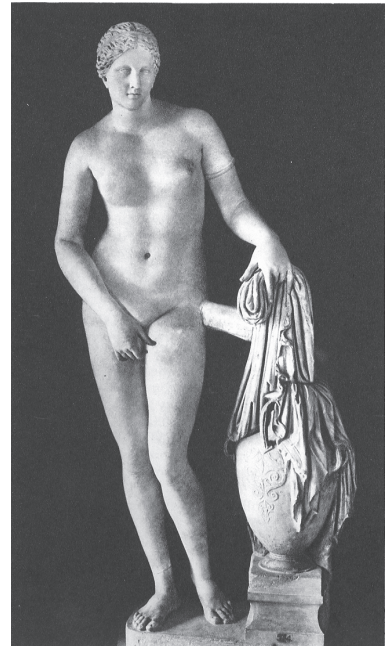
A, B, C, D, notları ile belirlenmiş bir kare üzerinden çok basit altın oranı anlatmaya çalışacağız. Kareyi yarıya EF dikeyi ile ayırdıktan sonra E kepme noktasından pergel (daire çizer) ile sola EC doğru yata kaydırma yapılır ve G noktası elde edilir. Bununla altın kesişme bölgesi elde edilmiş olunur. Göreceğiz ki BG küçük bölüm AB büyüklüğü ve AG büyüklüğü arasında aynı ilişki mevcuttur.

Tarih sürecinde insanın vücudunda uygun orantılar bulunmuş ve mimari yapılar yani ibadethaneler ve sanat eserlerinin düzenlenmesinde yer almıştır.

Altın oran resimde şekillerin dizilim yöntemi gibide bilinir.

Petar Haley, tuval üzere yağlı boya

Afrodite, Paraksiteles, Yunanistan

BİRLİK

Sanat eserinin bütünlüğünü düzenleyen resimsel bir ilkedir. Bütünüyle birlik birçok yöntemle elde edilir. Benzer veya eşitlikler veya dominant hâkimiyet ile elde edilir.

Giuseppe Capogrossi: **305'in Süperiyonu**, (hâkim büyüklüğü ve şekilli birlik)

Dokusal Birlik

Birlik aynı ve farklı değerleri yani benzeş çizgiler, benzeş renk, ton, büyüklük, şekil ve yönler kullanmakla tasvir edilir.

Jean Helion: **Kompozisyon**, tuval üzere yağlı boya (şekilli birlik)

Hâkim şekilli birlik

Theo van Doesburg: **Yapay Merkez**, tuval üzere yağlı boya

Sanat eserinde sanatsal iyelelerinden çizginin, belirli renklerin, belirli büyüklüklerin ve şeklin hâkimiyet varlığı ile hâkim (dominant) birlik elde edilir.

Çocuk Çalışması (Renk değer birliği)

Renk Birliği

DÜZENLEME - (KOMPOZİSYON)

Sanat eseri bütününde resimsel elemanları aralarında sıra ve düzeni sağlar. Düzenleme sayesinde sanatsal çalışma ahenkli, bozulmadan veya bütünselliğinin parçalanmamasını sağlar.

Baskı, Asurlar, Kabartma

Olga Rozanova: **Şekilsiz Düzenleme**, tuval üzere yağlı boya (dikey düzenleme)

Pieter Brueghel: **Körün Körü Yollaması**, tuval üzere yağlı boya (eğik düzenleme)

Modrag Popoviç – Miça: **Urbnizam**, tuval üzere yağlı boya (yatay düzenleme)

Çizgi, renk, ton, büyüklük, tekstür ve şekil açısından dikey, yatay ve diyagonal düzenleme vardır.

Düzenleme türü, yönün türüne bağlıdır. Çoğu kez yön türü düzenleme ile ortaktır.

Hunder Vaser: **Karışık Teknik**, (yatay düzenleme)

El Greco: **Haçlanma**, tuval üzere yağlı boya (dikey düzenleme)

Sanat eserlerinin tamamı sanatsal öge olan: çizgi, renk, renk değer, yön, doku, mekân, büyüklük, şekil ve hacim birleşimleri ile yapılır. Buna, sanatsal ilkeleri katılarak sanatsal öğeler düzenlenir.

Sanat eserine bakarak, eserin içeriğinin: portre, otoportre, karikatür, figür, model, günlük hayattan sahne, hayvani, iç yerler, manzara veya ölü doğa olduğunu anlayabiliriz. Sanat eserlerinin temsil ettiklerine motif denir.

Eğer sanat eserimizde sadece çizgi, renk, renk değer, doku vb. düzenlemeler varsa fakat motifler yoksa, bunların tamamına soyut (abstrak), yani motifsiz eser olduğu denir.

Portre

Eğer sanat eserinde, insan yüzü yapılmış ise bu motife portre (baş resim) denir. Sanatçılar bir insanın yüzünü betimlediklerinde onun fiziksel görünüşünü değil şahsın özel ifadesini, kişinin huyunu, tasvir etmeye kalkışırlar.

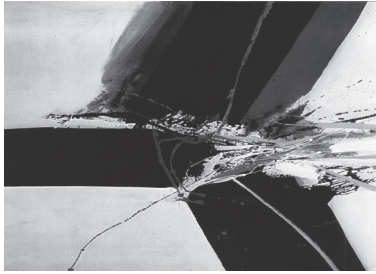
Diego Velázquez: **İspanyol Bayan**, tuval üzere yağlı boya

Leonardo da Vinci: **Mona Lisa**, tuval üzere yağlı boya

Vasil Vasiliev: **Ana**, odun büst

Edo Murtiç: **Resim**, tuval üzere yağlı boya

Francisco Goya: **Soyunuk Maya**, tuval üzere yağlı boya

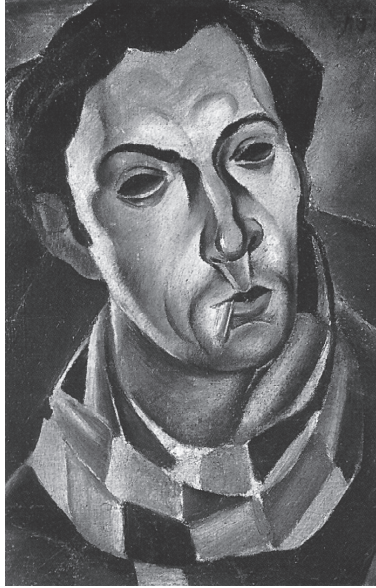
Blagoya Nikolovski: **Yaşlı Kadın Portresi**, tuval üzere yağlı boya

K. Miyiç: **Eşimin Portresi**, tuval üzere yağlı boya

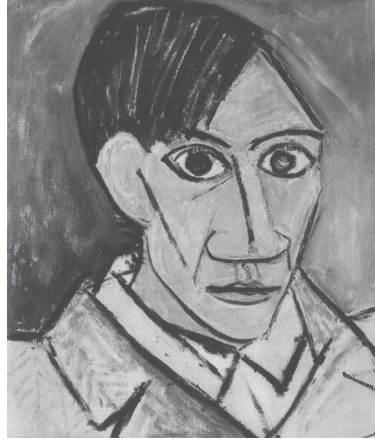
OTOPOSTRE

Sanatçılar çoğu zaman kendilerini çizim, resim, grafik ve heykelle tasvir ederler. Sanatçının kendi eliyle kendisini tasvir eserlerine otoportre denir. Bazen otoportreler başlı başına sanat eseri, bazen sanatçıların otoportrelerini topluluk sahnelerinde tarihsel ve dini ikonlarda görülebilir. Böylece fotoğrafın olmadığı zamanlarda sanatçının nasıl görüldüğünü anlıyoruz.

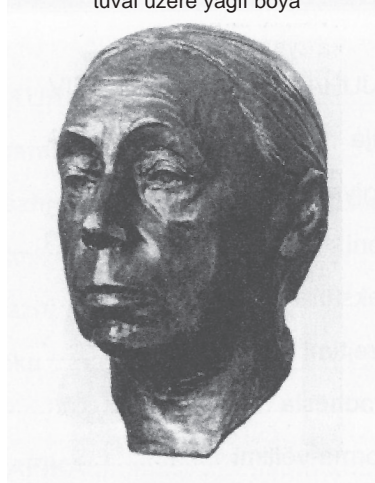

Nikola Martinovski: **Otoportre**, tuval üzere yağlı boya

Albrecht Dürer: **Otoportre**, desen

Pablo Picasso: **Otoportre**, tuval üzere yağlı boya

Keti Kolvits: **Otoportre**, bronz büst

KARİKATÜR

Sanatçılar eserlerinde insanların psikolojilerini, gülünç hallerini, hoş olmayan taraflarını veya inansız olan taraflarını insanların negatifliğini betimlerler. Bu tasvirlerde kişinin görünüşü abartılır ve bu motife karikatür denir.

Onore Domie: **Kont**, bronz büst

Onore Domie: **Sakince Bunu Serbest Bırakalım**, Taşbaskı (Litografi)

Onore Domie: **Krispen ve Skapen**, tuval üzere yağlı boya

FIGÜR

Sanat eserlerinde sürekli olarak farklı giyimde ve değişik tarihlerde tasvir edilmiş insan figürleri gösterilir.

Bu yüzden figürün motif gibi bizim için büyük önemi vardır. İnsanların geçmiş zamanda nasıl giyindikleri hakkında bilgi veren belge niteliği taşır.

Primaporteli Ağustos, Roma, mermer taşı

Jan van Eyk: **Giovani Arnoldphini ve Onun Gelini**, tuval üzere yağlı boya

Eduard Mone: **Flütçü**, tuval üzere yağlı boya

Amadeo Modigliani: **Lüleli Adam**, tuval üzere yağlı boya

MODEL – (NÜ)

Geçmişten günümüze kadar sanatçıların hemen hepsi, insan figürü kadın, erkek ayırmaksızın çıplak betimlemelerini, insanın güzelliğini ortaya koymak için çizim, resim, heykel eserler üretmişlerdir.

Gaston Laşoa: **Duran kadın**, bronz heykel

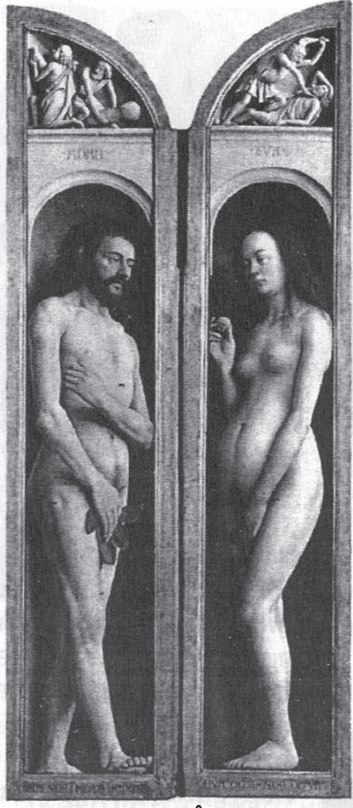

Rubens: **Uyuyan Anjelik ve Müzevir**, tuval üzere yağlı boya

TARZ

Sanatçılar hayat boyu oluşturdıkları eserlerde yaşadıkları dönemlerden sahneler ve her günkü hayat olaylarını aktarırlar. Tarih boyunca insanların adet gelenek ve göreneklerini nerede yaşadıklarını hangi aletleri kullandıklarını ne giymiş oldukları eşyaları anlamak için eserlerinden faydalanırız.

Bu motifler sanat eserinin üretildiği tarih belgesidir.

Jan van Eyck: **Âdem ve Havva**, oduna resim

Sharden: **Pazardan Dönüş**, tuval üzere yağlı boya

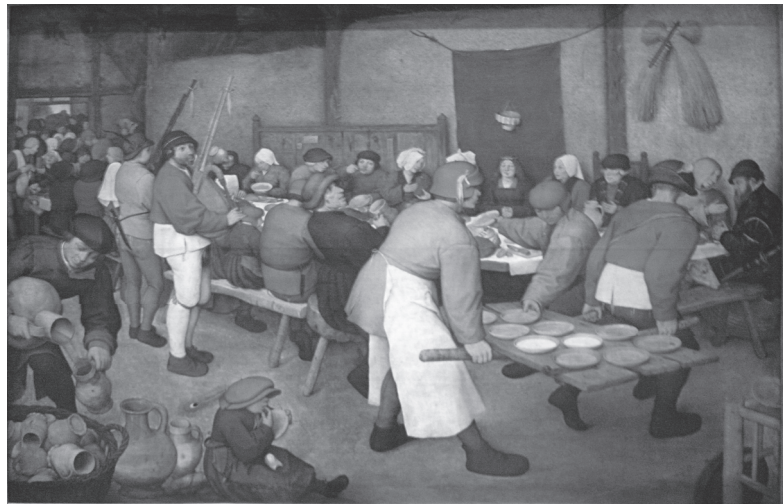
Diego Velázquez: **Sevilyalı Su Taşıyıcı**, tuval üzere yağlı boya

Luis le Nen: **Köylü Aile**, tuval üzere yağlı boya

Edgar Degas: **Saçını Tarayan Kadın**, pastel

Pieter Bruegel: **Köy Düğünü**, tuval üzere yağlı boya

MOTİF

RESİM SANATI

32

HAYVAN TASVİRLERİ

Sanatçılar çoğu zaman eserlerinde evcil ve yaban hayvan tasvirleri yapmışlardır. Sanat eserlerinde tasvir edilen hayvansal motiflere animalizm denir.

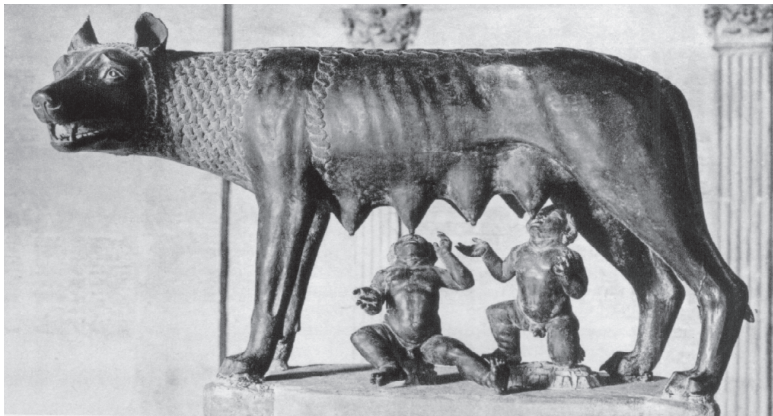
Hayvanların tasvirlerini yapan sanatçılar belirli hayvanların güzelliğinden esinlenerek veya temsil ettikleri sembolden etkilenerek eserler üretmişlerdir.

Hokusai: **Kuşlar**, renkli odun oyma

Gilgamesh: **Süs Kutusu**

Anakurt, **Roma**, bronz

İÇ MEKÂN

Mekânın iç kısımlarının temsiline iç mekân denir. Sanatçı desen, grafik, resim ile evin veya kamu alanlarının içeriliğini betimler. Bu motif sayesinde yaşam alanlarının ve insanların yaşadığı mekânların görünümünü tanımlayabiliriz.

Flaman Usta: **Kutsal Haber**, ağaç üzere yağlı boya.

Gustave Courbet: **Ressamın Atölyesi**, tuval üzere yağlı boya

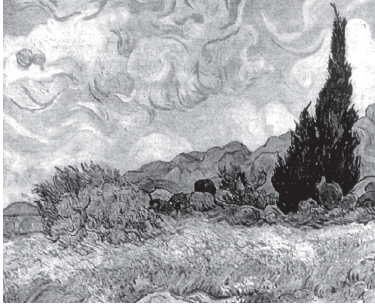
Vincent van Gogh: **Arıldaki Oda**, tuval üzere yağlı boya

MANZARA

Doğanın güzelliklerini gösteren sanatsal çalışmalara manzara denir. Manzara ile dağların, ormanların, göllerin, ırmakların, ovaların, köylerin, şehirlerin ve yolların güzelliği ortaya konur.

Pieter Brueghel: **Kış Manzarası**, tuval üzere yağlı boya

Vincent van Gogh: **Buğday Tarlası**, tuval üzere yağlı boya

F. Kovaçeviç: **Kış Manzarası**, tuval üzere yağlı boya

Danço Ordev: **Lyubanci**, tuval üzere yağlı boya

Panorama, fotoğraf

ÖLÜ DOĞA

Sanatçı eserinde farklı objelere, bitki veya ölü hayvanlara yer vermesine ölü doğa olduğu anlaşılır.

Ölü doğa ile sanatçılar aslında çizginin güzelliğini, renklerin ve yüzeylerin zenginliğini eserlerde göstermeyi amaçlarlar.

Vilhelm Klav Heda: **Ölü doğa**, ağaç üzere yağlı boya

Vincent van Gogh: **Ayçiçekleri**, tuval üzere yağlı boya

Rubens: **Kaleli Manzara**, ağaç üzere yağlı boya

RESİM ALANLARI

RESİM SANATI

34

Desen, resim, heykel, grafik, tasarım ve görsel iletişim bu beş resim alanı ile resim sanatları icra edilir. Bu resim alanlarında sanatçılar özgürce sanat eserleri üretirler. Bunlar da aralarında malzeme kullanım türleri, yapılaş teknikleri ve icra ediliş bakımında birbirinden ayrılır.

DESEN

Her sanat eseri desen ile başlar. Resmin, grafiğin, heykelin, tasarımın çözüm fikrini oluşturur. Hatta tek başına desen sonul eser olmak için gelişir. Desen çizginin, dokunun ve renk değerlerin farklılıkları ile tasvir edilir. Sıkça değil amma renkler veya kesyap (kolaj) şekilleri ile içeriği zenginleşir.

RESİM

Resim sanatı en geniş güzel sanat alanıdır. Resim renk, çizgi, doku ve renkli zeminlerle yapılır. Bu alanda çok yaygın malzemeler, farklı resim teknikleri, renklenebilen zeminler vardır. Teknik türü bakımından ve tamamlanmış sanat eserin ya da resmin karakteri de vardır.

DESEN

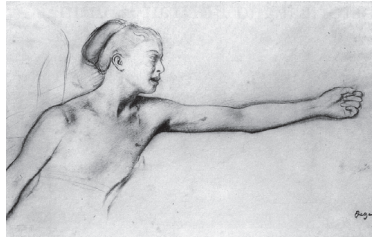
DESEN

RESİM

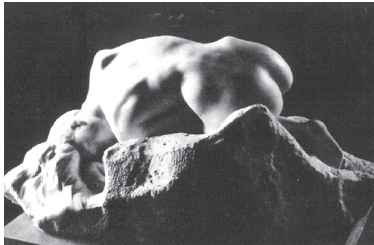
RESİM

DESEN

RESİM

HEYKEL

DESEN

RESİM

TASARIM

RESİM ALANLARI

04

RESİM SANATI

35

GRAFİK

Güzel sanatlarda sanat eserin oluşması baskı yolu ile yapıldığı yegane sanat grafiktir.

Bu teknikte sanatçı eseri oluşturmak için bir zemin kullanır bu da aynı zamanda baskı kalıbıdır.

Çalışma süreci ve kullandığı altyapıya göre grafiğin çoğaltılması çok farklı türde olur: yüksek, derin, düz ve kombine baskı.

GRAFİK

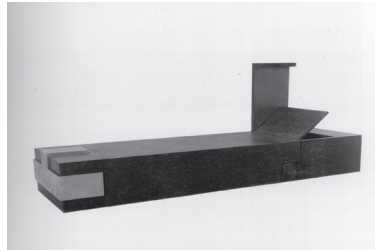

GRAFİK

HEYKEL

Heykel üç boyutlu motiflerin icra edildiği özel sanat alanıdır, yani bu eserlerin hacimli olmaları mekândan yer alması da söz konusu.

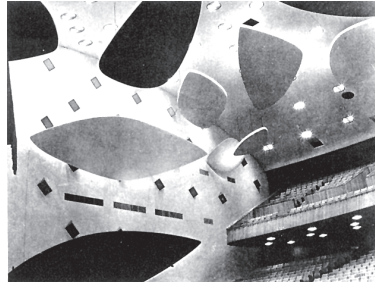
Çok farklı müdahaleler ile yani: katma, alma, inşa etme, modelleme, yapı yapma, uygulama vb. ile sanatçı farklı malzemeler ile sanat eserleri ortaya koymakta.

HEYKEL

RÖLYEF (KABARTMA)

HAREKETLİ

TASARIM VE GÖRSEL İLETİŞİM

Tasarım insanların her günkü hayatta kullandıkları eşyalara görünüş ve şekil veren güzel sanat dalıdır. Bu alandaki sanatçılar yani tasarımcılar; otomobillerin dış görünüşünü, oyuncakları, eşyaları, mobilyaları, elbiseleri, afişleri, ambalaj ve paketleri ve günlük hayatta kullandığımız birçok şeyi tasarlarlar.

AFİŞ

ENDÜSTRİ TASARIMI

KIYAFET

DESEN

RESİM ALANI

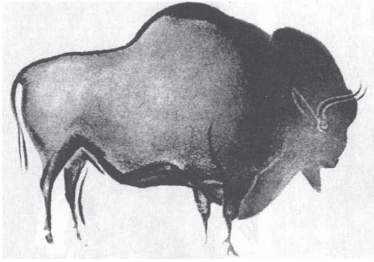
36

Sanatın ilk yüzeysel bölümü desendir. Çizim yapan sanatçı sanatsal çalışmasını desenle ifade eder. Sanatçıların tamamı bir sonraki resim, heykel, grafik veya tasarımlara, fikir elde etmek amacıyla desen ve eskiz yaparlar.

Eskiz, desensiz ve ileride yapılması planlanan sanatsal çalışmanın nasıl görüneceğine dair fikir veren çizim türüdür. Bir fikir için çokça eskiz yapılabilir fakat bunların arasından en iyi olanı seçilmelidir.

Sanat eserinin yapılabilmesi ve diğer ayrıntıların anlatımı için sanatçı eskizden sonra detaylı desen yapar.

Desen bağımsız ve tek başına sanatsal bir çalışmadır. Çizginin izini gösteren zemin malzemeleri üzerinde desen yapılır. Desen en çok kara kalem, kömür, çeşit tür füzen, pastel, mürekkep ile çizilir. Farklı teknik türlerinden olan sulu boya, guaş ile de desen yapılır.

Bizon, İkel desen

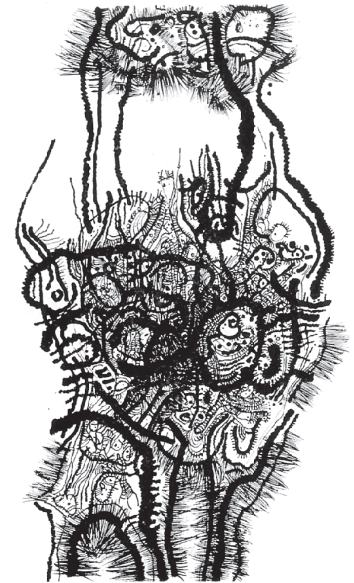
Geleneksel Oyun: **Palermo Mağaraları**, taş üzere desen

Vitray eskizi

Kara kalem deseni

Ordan Petleski: **Siyah Akaklar III**, mürekkep

Çocuk Deseni, **10. Yıl**, mürekkep

Farklı malzemelerin kullanımı ve tekniği ile yapılan desenlere süsleme renk kağıtları ile uyumlu çizimler yapılabilir ve buna kesyapılı (kolajlı) desen denir.

Heykelde desen karşımıza üç boyutlu ifade ile çıktığı için buna obje desen diyoruz. Bu tür desen mekânda çizgi oluşturan malzemeler ile yapılır.

Heykelerde sanatçı devamlı olarak desenini çizgisel ve yüzeysel yapar. Burada yapılan çizgi dokusal olduğu için hacmi ve şekli ortaya koyar.

Desen bütün diğer sanatsal çalışmalarda da olduğu gibi tek başına desende: portre, ölü doğa, manzara, figür, model, vs. motifler olabilir ve bu tür Desen çizimlerine gerçekçi çizim denir, çizimlerde motifler anlaşılır değilse bunlara soyut (abstrak) desenler denir.

Daha sık olarak sanatçılar portre, figür, model veya başka bir şey çizdikleri zaman ölçü alırlar. Ölçü alama yardımı ile bir bütünün içeriği doğru orantıda yapılması sağlanır ve böylece çizilen portre, model veya figür daha doğru çizilir.

Amadeo Modigliani: **Pol İskender Portresi**, kağıtta kömür

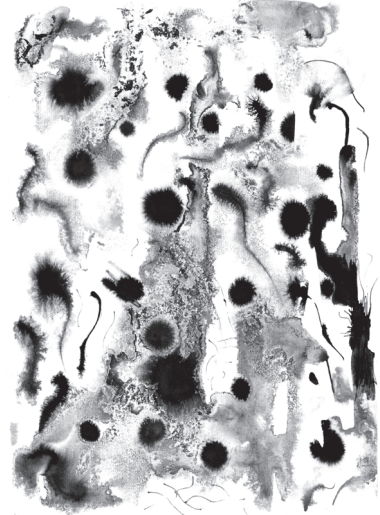
Ölenin Kardeşi, kabartma, Mısır

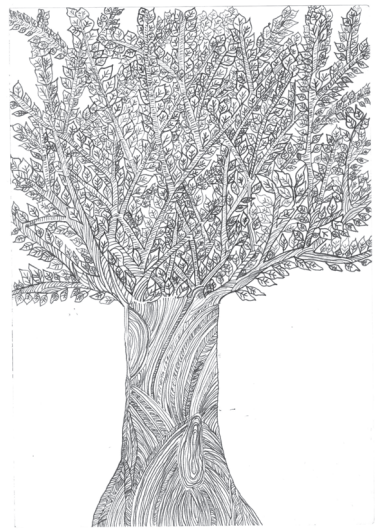
R. Difi: **Çalgıcı**, mürekkep, uç

Pablo Picasso: **Perde Tasarımı**, kara kalem

Çocuk Deseni, mürekkep

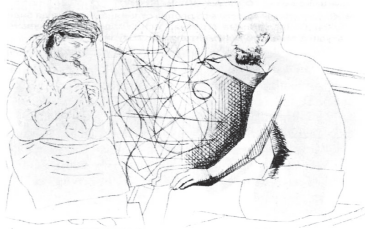

Çocuk Desen mürekkep, uç

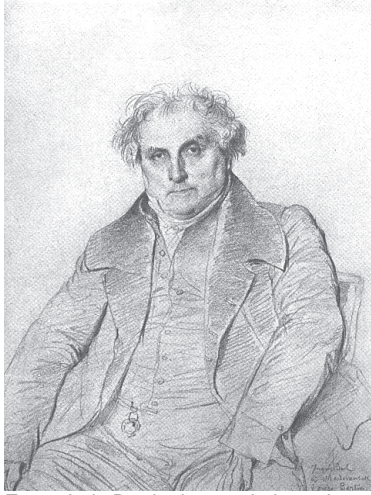
ÇİZGİ

Çizgi, desenin temel ifadesidir. Zaten bilindiği gibi iki tür çizgi var. Biri düz, diğeri eğik olan. Çizgi aynı zamanda: kalın, ince, uzun, kısa, hat ve doku gibi de karşımıza çıkarlar.

Güzel desen farklı türde çizgilerin kullanılması ile olur. Desen aynı tür ve zıt çizgileri değişik yönde yoğun ve seyrek çizgiler kullanarak yapılır. Tarama çizgileri ise eşit mesafede yan yana veya kesişerek elde edilir.

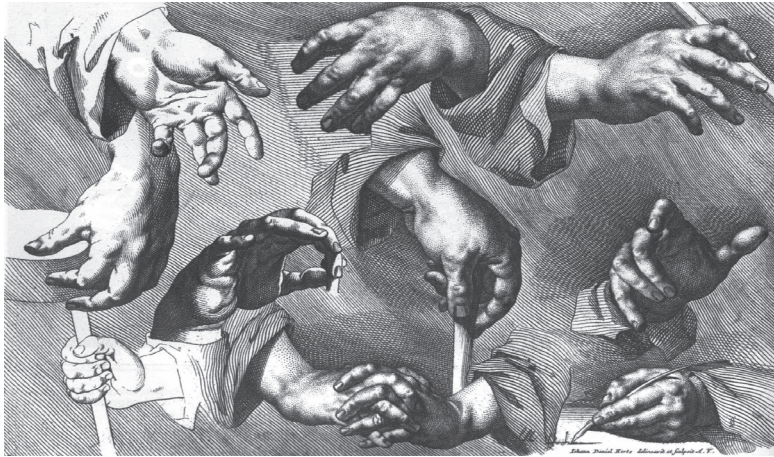
Pablo Picasso: **Ressam ve Örgü Yapan Model**, gravür

Engre Luis Bertin, kurşun kalem, desen

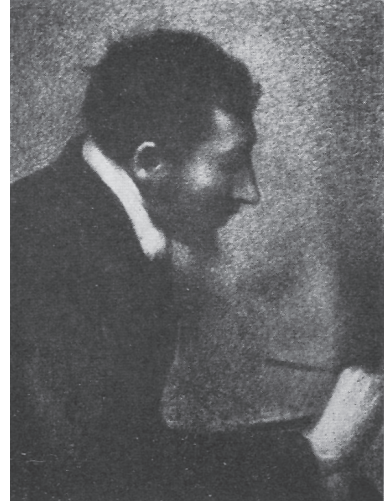
El Greco: **Volto**, mürekkep uç

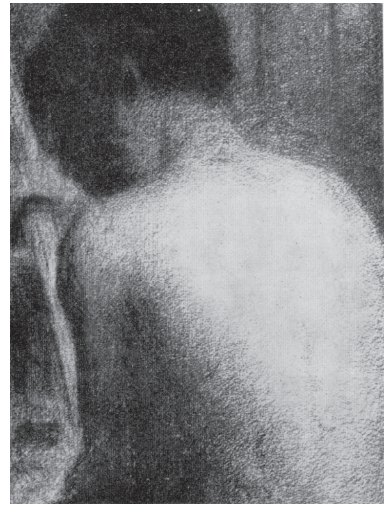
Mürekkep uç ile el çalışmaları

TON - (DEĞER)

Çizim ile ışıklı ve koyu renk değerleri elde etmek mümkündür. Düzlemde sık veya seyrek çizgiler karalarken açık veya koyu yüzeyler elde edilir. Açık koyu yüzeyler ile mekân duygusunu elde etmiş oluruz..

George Sera: **Çizer**, kömür

George Sera: **Figür**, kömür desen

MEKÂN

Gerçek mekân bizi çevreleyen mekândır. Sanatçılar, sanat eserlerinde değişik türden mekân duyguları betimlemler. Mekân duygusunu oluşturmak için cisimleri çizmek ve sıralamakla mümkündür. Bir şekli öne veya arda düzenlemekle yakın ve uzak etkisi oluşur. Bu yöntemle tiyatro oyunu için sahne oluşturulur.

Eğer sanat çalışmasında büyük ve küçük formlar çizilirse, mekân duygusu elde edilir. Küçük olan formlar doğada da olduğu gibi gözümüzde uzak görünürler, büyük formlar ise bize daha yakınmış gibi gözükürler.

Örnek: eğer iki insan figürü, biri küçük diğeri büyük çizimi yaparsa, küçük olanın uzakta, büyük olanın yakında olduğu etkisine kapılırız. Bu her küçük ve büyük form için geçerlidir.

Doğada yakın yerler koyu renkte, uzaklık nedeni ile ufuk netliği ve yoğunluğu yüzünden uzak yerler ise açık renktedir.

Mekânın bu şekilde temsil edilmesine hava perspektifi denir. Güzel sanatlarda hava perspektifli mekân etkisi açık ve koyu renk değerleri (tonları) ile yapılır.

Sanat çalışmasında mekânın doğru bir şekilde tasvir edilmesi ufuk perspektifi ile elde edilir. Ufuk perspektifi ile bir noktanın birleşmesi ile insan ve yapıların

uzak ve yakını temsil edilir. Böylelikle uzak olan her şey çok küçük ve küçücük gözükerek nokta halini alır ve gözden kaybolmuş olur.

Perspektif matematik biliminin bir dalı gibi öğrenilir, perspektifi ise en çok Rönesans insanları kullanmıştır.

Hava perspektifi, fotoğraf

İç içe geçirmeli mekân duygusu

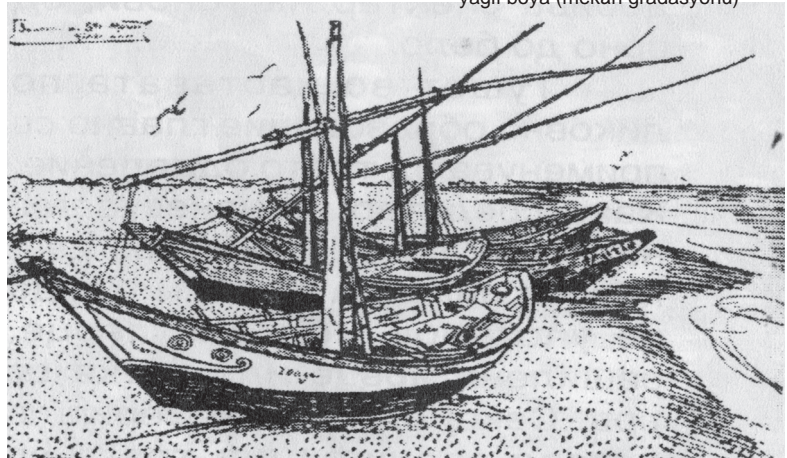
Cézane: Aziz Zafer Dağı, tuval üzere yağlı boya

Vasko Taşkovski: Dinozorlar Plajı, tuval üzere yağlı boya (büyük, küçük mekân)

Pieter Brueghel: Babür Kulesi, tuval üzere yağlı boya (mekân gradasyonu)

Vincent van Gogh: Gemiler, mürekkep, uç

KALEM

Kalemin temel çizim aracı olduğunu hatırlayalım. Kalem sayesinde çok farklı çizimler elde edilir. Aynı zamanda tatlı, ışıklı, zarif bir o kadar da koyu ve sert tonlarda çizimler elde edilir. Belirli yüzeylere kalemle tarama çizimleri yapmakla hacim ve derinlik etkisini alabiliriz.

Çalıştığımızda kalemlerin üzerinde B olmasına dikkat etmeliyiz zira bu işaret kalemin yumuşak kurşunlu olduğunu anlatır. B önündeki numara ne kadar büyük ise o kalem kurşunu o kadar yumuşaktır ve bu denli koyu çizimler yapar demektir. Örnek 2B, 3B, 4B gibi.

Kalemle çizmek için en uygun kağıtlar yarı pütürlü veya düz çizim kağıtları üzerinde kayan kalem sanat izleri bırakır.

Michelangelo: **Sistin Şapel Tavanlarından Bir Desen**, kurşun kalem

Keterina Kavaesti: **Ağaç**, renkli kalem

Kurşun Kalem Çalışması

İngres: **Stamati Ailesi**, kurşun kalem

KEÇELİ KALEM

Keçeli kalemin her günlük hayatta yaygın bir kullanımı var, hatta betimlemede bile. Keçeli kalemle çok basit çizimler yapılır, etrafa bulaşmaz, çabuk ve kolay kurur, geride de anlaşılır ve net izler bırakır. Diğer tekniklere bakımından keçeli kalemin sınırlı renkleri vardır. Çoğunlukla karşımıza 6 renk, on iki renkte ve seyrek olarak bunların üst katları bulunur.

Renkler mekanik bakımdan birbirleri ile karışıp yeni renk elde edilmez ve keçeli kalemin çizdiği çizgi karakter bakımından tekil, kuvvetli ve soğuk ile farklılaşmayandır.

Keçeli kalemle çalışılırken kağıdın kaygan olmasına dikkat edilmelidir, en iyi sonucu karton-kağıdı verir.

Sanatçılar keçeli kalemle resim yapmadıkları için bugünde teknik olarak kullanılmamakta, çünkü mekânlarda sergilenen keçeli kalemle çizilen çizimler zamanla ağarır, renk kayıp olur.

Çocuk resmi, keçeli kalem

MÜREKKEP (TUŞ)

Çizim yapmak için çok sık kullandığımız bir malzeme de mürekkeptir. Mürekkep akan bir malzeme olduğundan dolayı sivriltilmiş metal uçlar, ağaç veya yumuşak uçlu fırça ile çizimler yapılır. Metal uçla çalışıldığında düzgün, hassas, anlaşılır çizgiler elde edilir. Fırça ile çalışırken mürekkeple farklı tonlar elde etmek için sek ve su ile seyreltilmiş olarak kullanılır.

Mürekkeple çalışmak için en uygun kağıt pürüzsüz olmalı, hatta karton bu iş için en uygundur. Bu kağıtların kullanılması çizgilerin net ve anlaşılır kalmasını sağlar.

Lavi çizimleri mevcuttur. Bu tarz çizim çizgisel yapılmış çalışmaların üzerine resimsel etki vermek için yapılır. Lavi sadece su ile seyreltilmiş mürekkeple yapılır. Lavide elde edilen tonlar önceden çizgisel yapılan çizimlerin üzerine uygulanır, aynı tarz çalışmayı farklı olan guaş, sulu-boya ve tempera boyaları ile yapılabilir ki bunla renkli çizim elde ederiz.

Mürekkep, uç ile yaratılan desen

Van Ghog: **Faytonlu Köprü**, lavi mürekkep

Hanri Matisse: **Rüya Gören Ceketli Kadın**, mürekkep, uç

Rembrandt: **Çocuk Model**, mürekkep, fırça

is

Desen yapılabilir bir madde fakat günümüzde çok az kullanılır. Bütün özellikleri ile mürekkebe benzer, fakat çalışmanın üzerinde bıraktığı kahverengimsarı rengi çalışmaya sanatsal bir görünüm kazandırır.

Laveli is ile desen

BİLGİSAYAR

Günümüz dünyasına özel ve farklı türden çizimler bilgisayar sayesinde yapmak mümkündür..

Bilgisayar çizimi

RESİM

RESİM ALANI

42

Resim, çok farklı sanatsal tarzları ve özellikleri bakımından geniş ve zengin bir sanat alanıdır. Resim en çok renk ve ton, renklendirilmiş yüzeyler, şekiller ve çizgiler ile yapılırken bunların arasındaki sanatsal ilke ve elemanlarından olan: doku (tekstür), mekân, büyüklük, uygunluk, dizem, kontrast, birlik, denge, gradasyon, düzenleme ve yön mükemmel kullanımı ile yapılır.

Resim, farklı tür boyanın zengin araç çeşidi ağırlıklı olarak fırça ve spatula ile yüzeye renk sürmekle yapılır.

Resimsel zemin kumaş, kağıt, mukavva, cam, metal, duvar veya ağaç yüzeylere yapılır. Resmin yapılacağı zeminin türüne göre farklı boya, araç, gereç ve teknikler uygulanır. Sanat çalışmaları resim tekniklerine göre halı, mozaik, vitray (cam resim) ve fresk gibi karşımıza çıkar.

Resim yapmada en yeni tekniklerden biri de bilgisayardır. Birtakım bilgisayar programları ve eklentileri ile çok çeşitli şekiller, yüzeyler elde edilip üzerine çizgiler, renkler, tonlar ve dokular yapılabiliriz.

Ortaçağ ikonu: **Mateya**, ikon

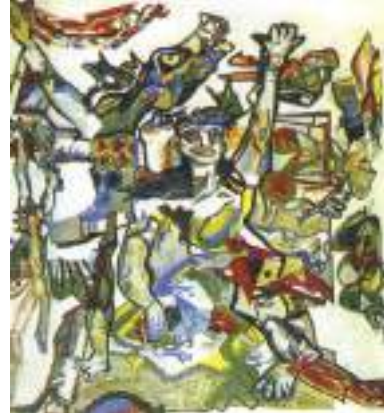
Resim araçları

Charters'te Gotik Katedrali,
vitray

Dimçe Kotso: **Muhteşem Adam**, halı

Petar Mazev: **Kurtuluş Heykeli**ndeki
Mozaiklerden Bir Bölüm, Köpürlü

İsa İkonu, ikon, Ohri

Albert Gleizes: **Morda Senfoni**, tuval üzere yağlı boya

Makedon halk kıyafeti detayı

Eduard Degas: **Estela Muson**, tuval üzere yağlı boya

Rubens Korubin: **Kutlu Ölü Doğa**, tuval üzere akrilik

Astobi, Ekümen bazilika, mozaik

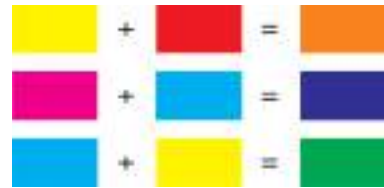
RENK

Diğer sanat elemanları arasında renk, resmin temel ifadesidir. Ana ve ara, saf ve yansız (kromatik ve akromatik) renk varlığını hatırlayalım ve ilişkileri bakımından renklerin sıcak ve soğuk, açık koyu olabileceklerini anımsayalım.

Ana renkleri sarı, mavi, kırmızı ara renkleri ise mor, yeşil ve turuncudur.

Renk Çemberi

Ana ve ara renkleri

F. Kovaçeviç: **Kış Manzarası**, tuval üzere yağlı boya (tek renk düzeni)

RESİM

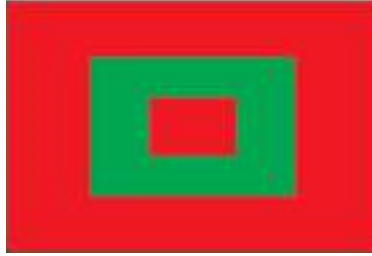
RESİM ALANI

44

Ana ve ara renklere, saf (kromatik) denir, siyah beyaz ve arasındaki grilere nötr (akromatik) denir.

İnsan üzerinde sıcak etki bırakan renkler: sarı, sarı turuncu, turuncu, kırmızıdır. Üzerimizde soğuk etki bırakan ise: yeşil, yeşilli mavi, mavi, mavili mor, mor renkleridir.

Renklerde en bilinen şey bütünsel renk zıtlığı olduğunu hatırlıyoruz, her iki bütünsel renk etkisini artırır. Bütünsel renk çiftleri: yeşil ve kırmızı, mor ve sarı, turuncu ve mavi renkleridir.

Bütünsel zıt renk çiftleri

Bütünsel renk zıtlığı

Andy Vrahold: **James Dean**

Vincent van Gogh: **Averste Köy Sokağı**, tuval üzere yağlı boya

Henri Matisse: **Bayan Matisse**, tuval üzere yağlı boya (sıcak ve soğuk renkler)

TON (DEĞER)

Aynı rengin birkaç derecede olması gibi. Değer (ton), renkte ışık miktarını belli eden sanatsal elamanlardan biri olduğunu biliyoruz.

Ton, bir renge açık ve koyu renk eklediğimizde; yani renge beyaz kattıkça açık ton, siyah ekledikçe koyu ton elde ederiz. Örnek olarak: kırmızıya beyaz kattıkça açık ve daha açık kırmızı renkleri, kırmızıya siyah ekledikçe renk koyu ve daha koyu kırmızıdır.

Saf renk değerleri

Nötr renk değerleri

Huskovic: **Manzara**, akrilik boya

Saf renk (kromatik) değerleri, saf renge beyaz ve siyah ekleyerek elde edilen açık ve koyu renk değerlerinin hepsine saf renk denir. Nötr renkler siyah ve beyaz karışımı ile elde edilen tüm renklere denir.

Açıktan ve koyuya yavaşça değişen renk değerleri yaptığımızda renk değer derecesini elde ederiz. Renk değer derecelendirmesi ile saf renk değerlerini ve nötr renk değerlerinin dizilimini görebiliriz.

Renk değerini kullanarak iki boyutlu şekillere biçim veren sanatçılar çalışmalarına hacmi etkisi kazandırır.

Sanatsal çalışma açık ve koyu renk değerleri ile düzenleme yapıldığında resim hareketlilik kazanır.

Pablo Picasso: **Hayat**, tuval üzere yağlı boya

Gerçekte renk değer, mekân, fotoğraf

Rembrandt: **Havari**, tuval üzere yağlı boya (ahenkli renk değerler)Dragan Naydenovski: **Kesişme**, tuval üzere yağlı boya (renk değerler)

MEKÂN

Resim elemanlardan biri de mekândır.

Gerçek mekân bizi çevreleyen, yaşadığımız, hareket ettirdiğimiz, öğrendiğimiz, uyuduğumuz, kuşların ve uçakların uçtuğu, ırmakların aktığı, ormanların ve çiçeklerin büyüdüğü yerdir. Sanatsal çalışmalarda mekânı görürüz ama bu gerçekçi bir mekân olmadığından buna hayali mekân denir.

Sanatçılar hayali mekânı farklı yöntemlerle, renk değerleri, açık ve koyu renklerle, büyük ve küçük biçimlerle, biçimleri bir birine geçirmek veya art arda dizmekle, sıcak ve soğuk renklerle elde ederler.

Camille Pissarro: **İlkbaharda Mon Martr Bulvarı**, tuval üzere yağlı boya (hayali mekân)

Çevremizde, doğada, dağda, gökte, ormanda, suda bir renginin zengin renk değerlerini görürüz. Sanat eserlerinde sanatçılar farklı renklerin açık ve koyu tonlarını kullanarak mekân ve hacim etkisi oluştururlar.

Hayali mekân büyüklükle elde edilir. Küçük biçimler ve cisimler büyüdükçe resim edilmiş olanlardan daha uzak görünürler. Eğer bir cisim başka bir cisim arkasına yerleştirilse, ilk cisimden daha uzakta gözükür. Sanat eserlerinde mekânın doğru gösterilmesi perspektif kullanımı ile olur.

Sanatçılar iç ve dış mekânların en doğru bir biçimde perspektifi kullanmakla gerçekçi sonuçlara ulaşmışlar.

Z. Miliç: **Vadi**, tuval üzere yağlı boya

Çocuk resmi, tonlu perspektifli mekân

Perspektif

DENGE

Bütün sanatçıların hedefinde dengenin kullanılması vardır.

En basit denge simetrisinin kullanımı ile elde edilir, çalışmanın hem sağ hem de sol tarafında benzerlikler vardır.

Asimetrik denge çalışmanın her iki yarısında farklı dengeler elde edilmesiyle olur. Örnek olarak: çalışmanın bir yarısına; büyük bir yüzeye açık bir ton ve diğer yarısında dengeyi küçük bir yüzeye koyu tonla sağlamakla olur. Açık ve koyu renklerin büyüklük değeri nasıl olacağı ise sanatçının denge duygularına kalır.

Her sanatçı kendi karakterine, duygularına ve tecrübelerine göre, farklı denge anlayışına sahiptir.

Jean Arp: **Dağ Tablosunda Navel Çapaları**, tuval üzere yağlı boya

Rada Popova Malkiç: **Başlıksız**, halı (simetri)

Dimitar Kondovski: **Başlıksız**, ağaç üzere yağlı boya (asimetri)

Edvard Munch: **Hayat Dansı**, tuval üzere yağlı boya (asimetri)

Valdimir Georgievski, **Işıklı**, tuval üzere yağlı boya

Pablo Picasso: **Mandolin ve Gitar**, tuval üzere yağlı boya (asimetri)

SULUBOYA

Sulu boyanın su ile seyreltilen resim tekniği olduğunu anımsayalım. Kâğıdın pütürlü tarafında boya sürülür, bu teknik ile hafif, saydam tonlar elde edilir ve renk üstüne renk gelmemelidir.

Albrecht Dürer **Vinzurg'da Sokak**, suluboya

Vladimir Georgievski, **Sofrada İsa**, suluboya

Sulu boya çalışmaları canlı ve hafif gözükürler, bu tekniği kullanan sanatçılar sıklıkla doğa, dağ, manzara, ovalar, ırmaklar, çiçek ve geniş su yüzey resimleri yaparlar. Sulu boyada mekân etkisi renklerin açık ve koyu kullanımı ile sıcak ve soğuk renklerin kullanımı ile yakın ve uzak elde edilir.

Çocuk Çalışması, suluboya, (9 yaşında öğrenci)

Öğrenci Çalışması, suluboya

TEMPERA

Bu tekniği de okulda çok kullanırız. Tempera boyası çok eski bir resim tekniği olduğunu biliyoruz, bununla kiliseler ve manastırlarda ikonlar ve freskler resim etmiştir. Eskiden sanatçılar renklerini kendileri hazırlamışlar.

Kağıdın pürüzlü tarafında resim edilir. Renkuygulamasında kuvvetli ve belirgin renkler elde edilir. Renklere beyaz ve siyah eklemekle zengin ton çeşidi elde edebiliriz. Sanatsal çalışmada kuvvetli ve belirgin renkler eserde zengin renk kompozisyonları oluşturur.

Tempera boyası ile doğal motifler ve biçimler, hacimli ve mekânlı resimler elde edilebilir.

Kutsal Minyatür, tempera

Angelico: **Aya Katerina**,
düzenleme detayı, tempera

Tempera çalışması

Eleni Caniotti: **Şehirler**, tempera

GUAŞ

Guaş aynı zamanda su ile seyreltilen bir tekniğe sahiptir. Sulu boyalar ve tüpte beyaz tempera ile resim edilir. Aynı sulu boyada olduğu gibi, bu tür karışımdan hafif ve narin renk değerler elde edilir, üstelik renklere beyaz tempera eklediğimizde, renk üzerine resim yapılabilir.

Guaş öyle bir karışımdır ki sulu boya ve temeperanın ifade tarzlarından faydalanma imkânı verir.

Kağıdın pürüzlü tarafında yumuşak uçlu fırçaları kullanarak resim edilir. Sulu boya ve tempera ile elde edilen, etkilerin tamamını guaş tekniği ile elde etmek mümkündür.

Guaş çalışması

Guaş çalışması

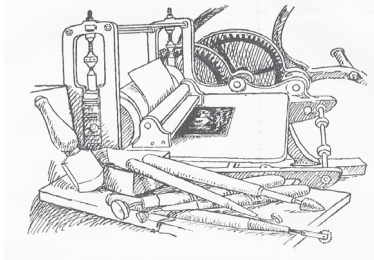
Guaş çalışması

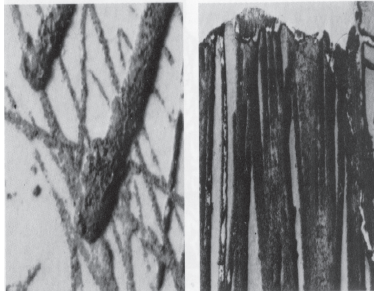
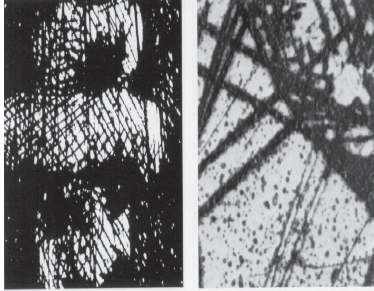
Guaş çalışması

Sanat çalışmalarının sadece baskı ile elde edilene özel sanat alanı olduğunu hepimiz biliyoruz.

Teknik bakımdan grafik baskı işlerini yüksek baskı, düz baskı, çukur baskı, elek baskı ve karışık kısma ayırırız. Son zamanlarda bilgisayarın varlığı ile bilgisayar grafiği de vardır. Grafiğimizi elde etmek için ilkönce bir linolyum, mukavva, ağaç, taş veya metal zemine ihtiyacımız var.

Eski baskı makinesi

Gravürde farklı grafik etkileri

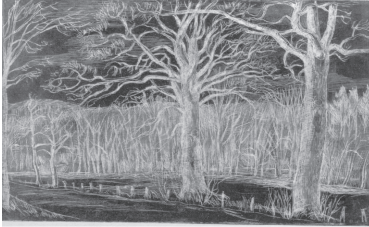
Grafik fikri olarak ve baskıya hazırladığımız yüzeyin adına matris denir. Matris özel araç ve gereçlerle kazıyarak, yontarak veya özel kimyevi süreçlerle hazırlanır. Matris baskıya hazır olduğunda üzerine baskı boya yedirmek için ruloya, basılması için özel kağıt ve baskı makinesi ile sanatsal çalışmanın basınç altında basılmasına ihtiyaç vardır.

Okullarda öğrenciler baskı işlerini basit yöntemlerle yaparlar. Baskı boyası yerine tempera- baskı makinesi yerine el kuvveti veya ağır bir cisim ile baskı yapılır.

Kabartma baskı dediğimizde matris oyuktur, rulo ile üst çıkıntılar ve bölüm yüzeylere boya yapılır, oyuklar renksiz kalır. Kabartma baskı teknikleri gibi karton – baskı, ağaç oyma, linolyum (muşamba) oymayı sayabiliriz.

Oyma baskı matrisi oyma ile çizdiğimizde elde ederiz. Renk burada oyuklara kadar yedirilip buradan baskı kağıdına aktarılır.

Oyma baskıda bazı teknikler şunlardır: gravür, mezotina, akvatintadır (asit oymadır).

F. M. Yanzen: Çıplak Ağaçlar, gravür

Muşamba baskı matrisi

Matris baskısı

Düz baskı dediğimiz zaman aklımıza, oyma ve delme ile değil, kimyevi maddeler ile elde edilendir. Düz baskı teknikleri olarak karşımıza litografi ve tekbaskı (monotip) çıkar.

Elek baskı matrisinde ince ipek kumaş kullanmakla olur. Baskıda ipek gözeneklerden renk yüzeye geçmesi ile olur. Elek baskı matrisi kimyevi bir süreç ile hazırlanır. Baskı türü adına da serigrafı denir.

Karışık teknik baskı adından da anlaşılacağı gibi birkaç baskı tekniğini bir arada kullanmakla olur.

Eğer alışılmışı gelen tekniklerin dışında bilgisayar grafiği günümüz dünyasında yer ediniyor.

Çağdaş bir grafiği elde etmekte bilgisayarlar sınırsız geniş imkânlar sunarken sanatsal araç olarak sanatçıların da gözünü doyurmakta. Bilgisayar programlarının kullanılması ile sanatçı eser oluşturmada sanatsal elemanları ve prensiplerini bir bütün olarak kullanır, aynı zamanda farklı çizgiler, biçimler, renk, değer, doku kullanarak grafiği sanatsal eser yapar.

Sanatçının grafiği bilgisayar ekranında bir bütün olarak durur ve bu çalışma sanatsal eser olgunluğuna geldiğinde basar.

Bu tarzda baskı çok basittir, yazıcı ile basılır ve alışılmışı gelen tekniklerde olduğu oyma ve delme aletleri, baskı boyası, rulo, grafik makinesi ya da matrise gerek yoktur.

Richard Aiber: **Başlıksız**, tekbaskı

Danielle Osmo: **Otoportre**, oyma muşamba

Burhan Ameti: **İnanç Yolu**, bilgisayar grafiği

Huskoviç: **Yalnızlıkta Buluşma**,

Toulouse Lautrec: **Afiş**, 1893

ÇİZGİ

Grafik bütün sanat alanları gibi sanatsal eleman ve prensiplerin tamamını kullanır, özel bir alanda çizgi, renk, renkdeğer, doku ve biçim grafiği ifade etmekte ana malzemelerdir.

Çizgi her baskıda olduğu gibi hatta bilgisayar grafiğinde bile ifade etmede temel elemandır. Tekniğin tarzı bakımından, çizgi ve desen güzelliği ve zenginliği bakımından grafiğin temel ifadesini oluşturur.

İliya Kočovski: **Güzel ve Canavar**, ağaç oyma

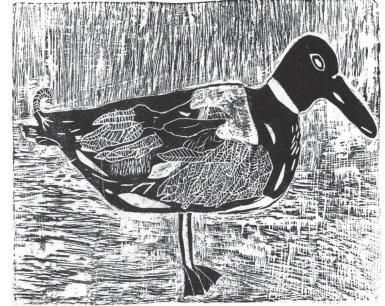
V. Radovani: **Dalga**, litografi

Ordan Petleski: **Arkaik Yapı**, ağaç oyma

TEKSTÜR (DOKU)

Grafik oluşturmada en önemli ifade araçlarından biri dokudur. Delme, oyma en çok ta kimyasal süreçlerle gravür, akvatinta (asit oyma) ve litografide sanatçılar doku ile grafiğin karakterini oluştururlar.

Çocuk çalışması, muşamba oyma

Bilinmeyen sanatçı, ağaç oyma

Burhan Ameti: **Renkli Yol**, dijital grafik

TON

Bir takım teknikleri kullanırken ton temel elemanlardan biridir. Çukur baskıda karakteristik ve çok zengin farklı, renkdeğerler elde edilir, asit oyma tekniğinde çokça, gravürde de fiziksel ve kimyasal müdahalelerde sınırsız sayıda ton elde etmek mümkündür.

Rembrandt: **Üç Haç**, gravür

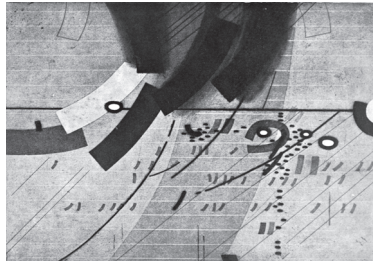
Endru Gedes: **Anne Portresi**, gravür

Kız baş resmi, litografi

Rembrandt: **Meryem'in Ölümü**, gravür

Dimçe Nikolovski, **XXI Bölüm**, gravür

RENK

Grafikte rengin görünür bir ağırlığı var. Alışılmışa gelen tekniklerde renklerin fazla oluşu matrislerin fazla oluşuna bağlıdır.

İki veya daha fazla renkte bir grafik yapmış olsak, bize iki veya daha fazla matris gerekir, yani her renk için ayrı bir matris gerek ve bu renkler üst üste geldiğinde bir bütün oluşturur.

Danço Ordev: **Alfa 90/2**, renkli serigrafi

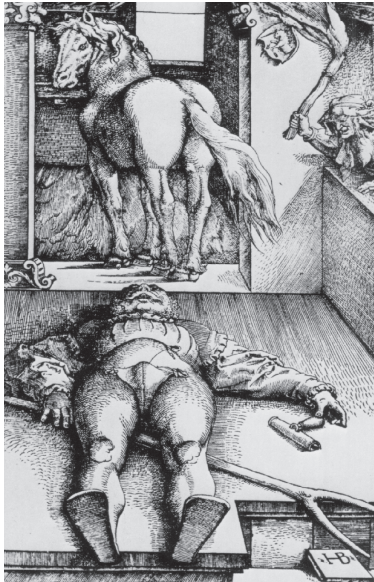
S. Şemov: **Çocuk Parmakla Yıldızları Gösteriyor**, serigrafi

BİÇİM

Grafiğin değeri bakımından diğer sanat dallarında olduğu gibi burada da önemlidir. Biçimlerle gerçekçi yoksa soyut bir grafik düzlemi mi yapıyoruz buna hiç bakmaksızın, biçim çizginin, renkdeğerin, dokunun ve rengin bir bütünlükte birleşmesinde en önemli elemandır.

Pablo Picasso: **Büyük Öcü**,
litografi

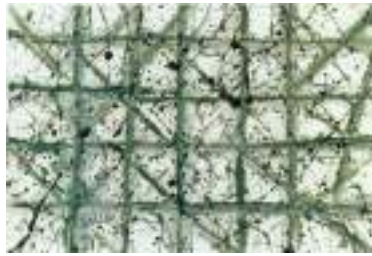
Hans Balding Grien: **Büyülenen At Bakıcı**, gravür

TEKBASKI (MONOTİP)

Bilindiği gibi monotip bütün diğer grafik tekniklerinden, bir seferlik tekbaskı yapıldığı için ayrılır.

Cam, metal veya plastik yüzeye bir veya iki renk verilir, yüzeye bir kağıt parçası yerleştirilir ve üzerine elle baskı uygulamakla kağıdın yüzeyinde olan tek seferlik baskı türüne tekbaskı denir.

Bu teknik sayesinde tek ve çok renkli denmeler yapılabilir, kazımak, oymak, çizmekle veya yapay dokularla her seferinde ilginç baskılar yapmak mümkündür.

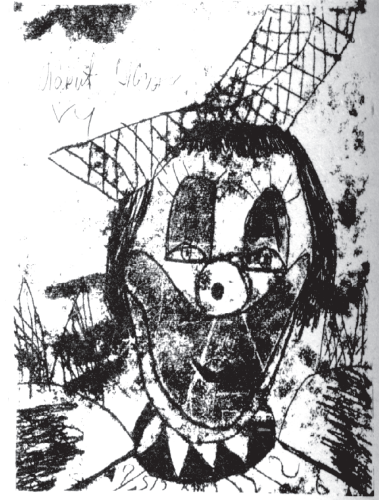
San Francis: **Başlıksız**,
tekbaskı

Eduard Degas: **Manzara**, tekbaskı

Tekbaskı basma süreci

Çocuk çalışması, tekbaskı

Jake Bertot: **Konusuz**,
tekbaskı

GRAVÜR

Çukur baskı tekniği ile yapılmış grafiklere gravür denir. Baskı bakır veya çinko yüzeylere istenilen çizimler yapılarak elde edilir.

Gravür şöyle yapılır:

— Asfalt cilası sürülen metal yüzeyler kurutulur. Sonra sivriltilmiş iğne ile çizim fikri yapılır, sonra çizilen yerlerden cila dökülür ve çizgi oluşur.

— Sonraki adım yüzey asitli bir kaba konulur (sülfür oksit). Metal yüzeyi önceden kazınmış cila altındaki çizgileri asit yer.

— Koruyucu cila temizlenir, metal yüzeye baskı boyası her çizgiye yedirilerek sürülür

— Metal yüzeyi fazla renkten arındırmak için ve çizgi aralarındaki renkler orada kalmak şartı ile usulle temizlenir.

— Çukur baskı bastırıcı ile: metal yüzey üstüne ıslatılmış kağıt konulur ve çukurlara kadar temas eden kağıt üzerine baskı boyası yapışır.

Gravür ince ve hafif fakat kuvvetli ve sağlam hassas çizgiler elde edilir.

Bu teknikle farklı yönde çizgiler yardımı ile doku gravür yüzeyler elde edilir. Farklı renklerde çalışma olanağı sağlar.

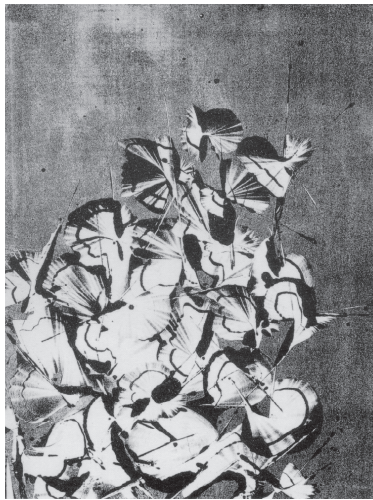
Fakat her renk için farklı kalıba ihtiyaç vardır. Her kalıp aynı kağıt üzerine üst üste basılır.

F.M. Lanzeng: **Çıplak Ağaçlar**, gravür

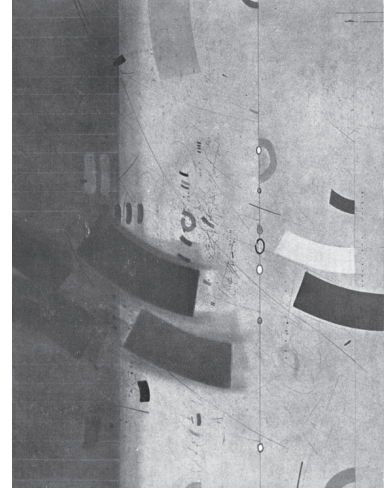
Pablo Picasso: **Kahvede**, gravür

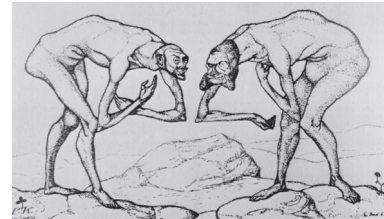
Petar Hacı Boşkov: **X grafik**, litografi

Eduard Degas: **Otoportre**, gravür

Dimçe Nikolov: **Bölüm**, gravür

Paul Klee: **İki Erkek**, gravür

HEYKEL

RESİM ALANI

56

Heykel sanat eserlerin alışagelmış özelliklerinden bir üç boyutlu olması, mekândan hacimle yer almasından kaynaklanır. Heykeller durağan (stabil) ve hareketli (mobil) türünden olabilirler. Durağan heykelde rölyefler ve dolgulu yüzeyler, hareketli heykelde eseri hareketli tanımlarız.

Dolgu plastik heykel sanatında en çok karşımıza çıkan türdür. Aslında heykel üç boyutlu yapıttır ve mekânların dışında veya içinde konurur.

Plastik dolgu dışarıdan gözlemlenebilir, bütün taraflarını keyifle inceleyebilir, biçimleri ve hacmi algılayabiliriz.

Durağan olan plastik dolgu dışında, mobil plastik ise harekette olmaktadır. Hareketli olana heykelin hareketine seyirci şahitlik eder.

Heykelin hareketleri mekanik mi yoksa doğal mı olacağı sanatçıya bağlıdır.

Auguste Rodin: **Balzak**, alçı

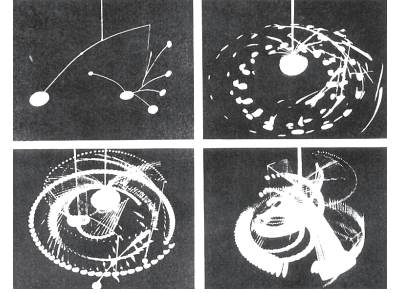
Doğu heykeli

Kağıt çalışma

Gudea Portresi, taş

Aleksandar Kalder: **Hareketli Durağan ve Devinim**

Mekân hareketlisi

Aleksandar Kalder: **Kırmızı Yapraklar**, hareketli

HEYKEL

RESİM ALANI

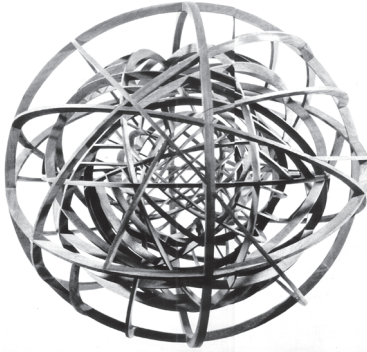
80

57

Sanatçılar eserlerinin hacmin bir bütün olarak çeşitliliğini kullanarak farklı yapıtları inşa ederler. Heykel hacmi dolgulu, kuvvetli ve dolu ise ya da heykel bir bütün olarak karşımıza çıkarsa bu tipe monolit kütleli deriz. Eğer heykel bu sefer yarı dolgulu, girintili, çıkıntılı çizgisel biçimlere sahip ise bunlara çizgisel heykeller denir.

Heykel çok farklı malzemelerden yapılır, örnek: taş, ağaç, çamur, seramik, metal, alçı, bronz gibi malzemeler dışında: plastik, cam, kağıt ve atıklardan yapılır. Heykelin yapılışı, malzeme türüne göre değişir. Heykeltıraş figürden hamur malzemeyi çıkartmak ve katmak ile eserini geliştirir. Taş ve ağaç heykel yapım aşamasında eklemeler yapılmaz, sadece oyma işlemi yapılır. Metal ile çalışıldığında kesme, yapılandırma ve uygulanma gibi tekniklerle icra edilir.

Heykelde eser; modellenir, yapılandırılır, inşa edilir, biçimler uygulanır veya bir bütün gibi formlar dizilir. Heykel yapılırken farklı tür araç ve gereç, en modern aletler, kaynak yardımcıları, kesme makineleri ve metal işletme makineleri kullanılır.

Ventsislav Rihter: X-1, Alüminyum

Tome Serfimovski: Kiril Peyçinoviç, bronz

Pablo Picasso: Gitar, kağıt

Picasso: Kedi, karışık teknik

Kağıt çalışma

Mobil yapı

HEYKEL

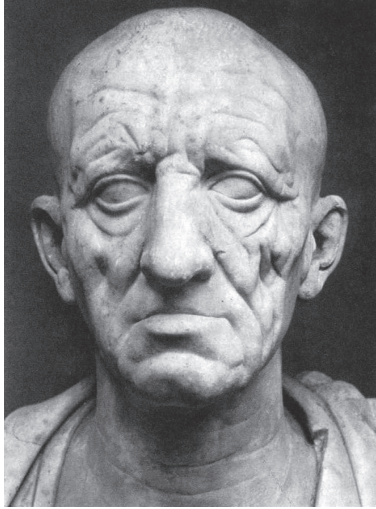
RESİM ALANI

58

BIÇİM – HACİM

Biçim ve hacim, heykelin oluşmasında temel sanat elamanlarıdır. Eser birçok farklı basit ve bileşik, açılı, yuvarlak, açık ve kapalı, dolu ve boş çatlak, çukurlu, dolu ve bastırılmış hacmin karışımıyla elde edilir.

Biçim belirli bir alanı kapsadığında ve içi boş ise burada sadece hacim var demek eğer içi dolu ve hacimli ise buna kütleler denir. Örnek: kürenin belirli bir hacmi vardır, taş ise aynı alanı kapsar, içi dolu olduğu için de kütlesi vardır.

Romalı portresi, Roma, mermer

Duşan Camonya: **Metal Heykel 83**, metal

Vasil Vasilev: **Anımsatıcı Portre I**, ağaç

Auguste Rodin: **Öpüşme**, taş

BÜYÜKLÜK

Heykeller genelde gerçek büyüklükte yapılır, çok küçük olabilir çok büyük yapılabilir. Küçük heykellere minyatür denir, büyük yapılanlar ise anıt heykel denir. Bir takım özel heykeller var ki bunlar tarihi bir olayı veya kişiyi anlatır çok büyük ebatlarda yapılır bunlara da anıt denir.

Gueda Kralın Büstü, Mezopotamya, taş

İmparator Ağustos, Roma, bronz

Tome Serafimoski: **Aziz Kiril ve Metodiy**, bronz

Dimçe Todorovski: **Kuyu**, bronz

DENGE

Bütün sanat alanlarında olduğu gibi de heykelde ana hedef dengeyi yakalamaktır. Denge bu sanat dalında da simetri ve asimetri ile elde edilir. Simetrik heykellerin sayısı azdır lakin asimetri denge sanatsal değeri yüksek olduğu için birçoğu da asimettir.

Aile, heykel (asimetri)

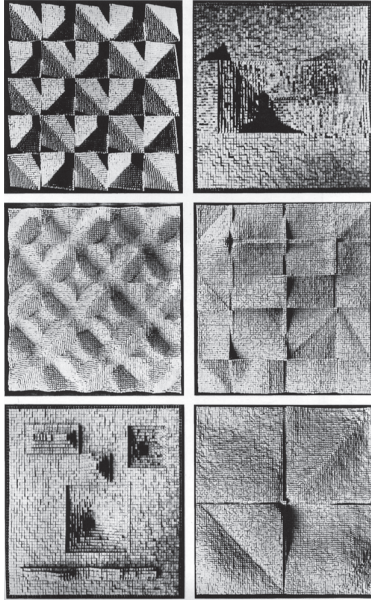

Auguste Rodin: **Üç Resim**, bronz (asimetri)

RİTİM (DİZEM)

Hemen her heykelin bir hareketliliği var, daha doğrusu hacmin bir dinamiği var.

En önemlisi, sanatçı heykele karakterinden ve aklıdan gelen serbest bir dizem verir.

Ventsislav Rihter, **Röylefmetre II**, metal (s dizem)

Duşan Camonya: **Heykel**, metal, (biçimli serbest dizem)

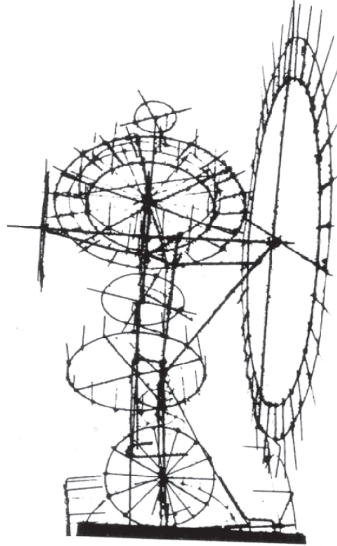
ÇİZGİ

Heykelde çizgi sanatsal bir eleman gibi hacimli yüzeylerin kenarları ile karışır veya bir fikir üzere yapılır. Eğer heykel akışkan biçimlerle yapılırsa ve bunlar çizgileri animsatiyorsa o zaman bu heykellere akışkan veya çizgisel biçimli heykeller denir.

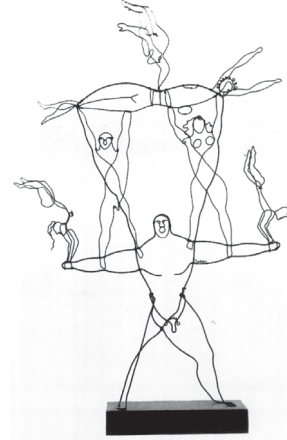
Aynı zamanda çizgi heykelde formlar üzerine işlenebilen dokuları oluşturmakla sanatsal değerini artırmış oluruz.

Çocuk çalışması, Tel

Ian Tingvelli: **Metamekanik**, tel

A. Kalder: **Aile Gövdesi**, tel

Gruner: **Sandalye**, tel

Petar Hacı Boşkov: **Dikeyde**, bronz

RENK

Heykelde renk hakimiyeti vardır ve aynı heykelin hacmi ile kullanılır. Renk heykelde geçmiş medeniyetlerde olduğu gibi günümüz heykelinde de kullanılır.

Modern heykelde renk biçim özelliğini taşır.

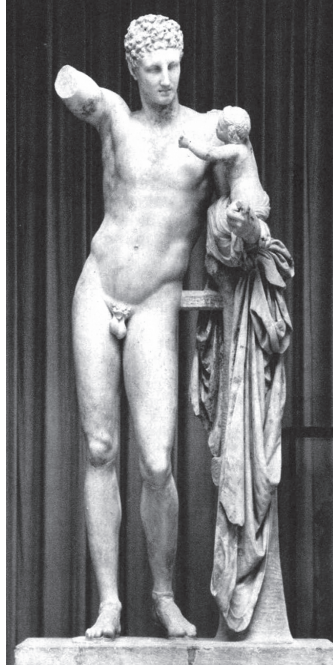
Mısır Tabutu, ağaç

Hopesh sanatçısı: **Arhın Anıtı**, renkli seramik

ORANTI

Eski medeniyetlerden günümüzde dek farklı büyüklüklerin bir bütün olarak değişim halinde kullanılması, orantı ilkesine dayanır. Her heykelin ana hedefinde, biçimlerin güzel derecesine kadar en uygun kullanımı hedeflenir. Bu en çok heykellerinde insan figürleri oluşturan sanatçılarda vardır.

Hermes, Pratikçi, Yunanistan

Portre, çamur

MEKÂN

Heykel belirli bir alanı kapsar, bir alanda konular ve hayat bulur ve o mekâna güzellik ve anlam katar. Biçim ve mekân adeta birbirine geçmiştir ve biri diğerini destekler. Çoğu zaman heykel özel mekânlar için yapılır. Böylece mekân heykelle bir bütün oluşturur.

Stanko Pavlevski: **Güneşe Doğru Çizgi**, çizgisel

Mekânda heykel

TASARIM VE GÖRSEL İLETİŞİM

RESİM ALANI

62

Her günlük hayatımızda kullandığımız ve satın aldıklarımıza bakarak bilgilendiren ve ona yönlendiren eşyaların dış görünüşünü biçimlendirmeye ilgilendirir.

Bu sanat alanında eser üreten sanatçılara tasarımcı denir. Görsel iletişim alanında bu sanatçılara grafik tasarımcı denir. Diğerlerine, tekstil tasarımcı, mobilya, ambalaj, cam, seramik tasarımcıları denir. Kıyafet tasarlayanlara moda tasarımcısı denir. Tiyatro ve sinemalara kıyafet tasarlayanlar kostümograf denir.

Çocuk kıyafeti

Afiş

Afiş

Bebek arabası

Sandalye tasarımı

Çocuk kıyafeti

Yemek takımı

TASARIM VE GÖRSEL İLETİŞİM

RESİM ALANI

60

63

İnsanın her günlük hayatında kullanmak üzere endüstriler her dakikada milyonlarca ürün üretmektedirler. Her ürün kendine özel estetik görüntüsü ile alıcıyı celbeder. Örnek olarak: otomobil, oyuncak, mücevherler, mobilya, ev araç gereçleri vb. Bu tür estetik biçimlendirmeye endüstri tasarımı denir.

Yemek seti

Parfüm

Kasetçalar

Otomobil

Spor ayakkabı

Otomobil

Motosiklet

Sandalye

TASARIM VE GÖRSEL İLETİŞİM

RESİM ALANI

64

Görsel iletişim araçlarından olan: afiş, kitap, gazete, dergiler, panolar, broşürler, reklamlar ve buna benzer baskı işlerini grafik tasarımcılar yapar.

Tescilli marka

MODA 8

34 STYLES FOR BABIES & KIDS
in BABY WOOL 4 ply

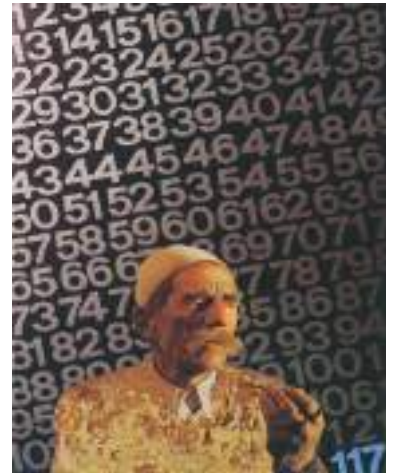
Derginin baş sayfası

Afiş

CD müzik kapağı

Film afişi

TASARIM VE GÖRSEL İLETİŞİM

RESİM ALANI

60

65

Kostümografya veya tekstil tasarım ve moda tasarım günümüzün insan hayatında önemli bir yeri var. Bu üç alan iç içe bağlı olup aralarındaki işlevleri birleşip insanın modern giyinmesi için çaba harcarlar.

Tarihi kıyafet

Tarihi kıyafet

Tarihi kıyafet

Kıyafet

Kostümografya sahne sanatları tiyatro ve filmlerin hangi zaman tarifini anlatmak için kıyafetler hazırlayan bir bölümdür. Kostümografların tarihi iyi bilmeleri gerekir, geçmiş tarihte ne gibi kıyafetler kullanılmış, özellikle de farklı branşlarda çalışanların, ahalinin, zenginlerin, yöneticilerin, din adamlarının, askerlerin nasıl kıyafetler giydiklerini iyi bilmelidirler.

Yazılı dokümanlardan elde edilen bilgilere dayanarak, eski sanatçıların eserlerinde ve duvar resimlerini inceleyen özel bilim dalı da mevcuttur.

Sinema Kıyafeti

Tiyatro Kıyafeti

Sinema Kıyafeti

Sinema Kıyafeti

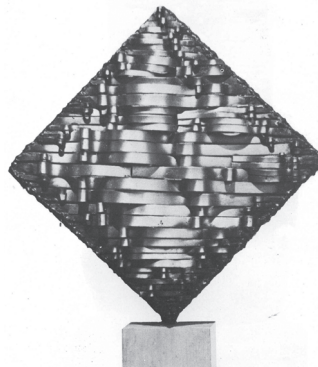
Jordan Grabulosvski: **Mekan İzleri**, beyaz çimento

Tome Serafimovski: **Kiril Peyçinoviç**, bronz

Rodolyub Anastasov: **İnsan ve Mekân**, tuvale üzere yağlı boya

Stefan Manevski: **Serbest Dizem**, metal

Tanas Lulovski Tane: **Otoportre**, tuval üzere akrilik boya

Vlado Georgievski: **Kutsal Kuzu**, tuval üzere yağlı boya

Adem Kastrati: **Buğday**, tuval üzere yağlı boya

Vasko Taşkovski: **Dinozorlar Plajı**, tuval üzere yağlı boya

Danço Ordev: **Manzara**, tuval üzere yağlı boya

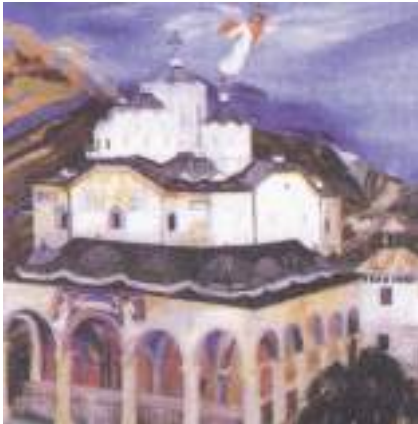
Duşan Perçinkov: **Orman ve Bulut**, tuval üzere yağlı boya

Simon Şemov: **Kadının Döngüsü**, el yapımı kağıt

Gligor Çermerski: **Deli Greta**, tuval üzere yağlı boya

Ana Temkova:
Osogovalı Aziz Yoakim, tuval üzere yağlı boya

Kostadin Tançev
Dinka: **Gina Nineyi Anlatan Döngü**, renkli serigrafı

A

Akromatik: beyaz-gri-siyah üçlüsü içinde bulunan bütün renkler

Amatör: başak mesleği olan sanatsever, sanat işini profesyonel değil, sevgiden yapan

Ambalaj: ürünün satış için paketlenildiği sanatsal tasarım

Animalist: hayvan desenleri çizen ve heykel yapan sanatçı

Antika: eski kültür tanımı, Yunan ve Roma gibi

Apstrak Sanat: modern sanatta bir yön, gerçek dünyayı yansıtmaz, serbest formla oluşur

Arabesk: Arap tarzında bezeme, çiçek ve geometrik biçimlerinde tasarlanmış olan

Atölye: sanatçının eserlerini ürettiği çalışma yeri

B

Barölyef: heykelde çok kısa ve sığ kazıntı

Başresim: İnsanın yarısını yakın mesafeden gösteren resim portre

Bienal: Her iki yılda bir düzenlenen sergi

Büst: İnsanın üst kısmını ve başını gösteren heykel

D

Dekorasyon: mekânı güzelleştirip düzenleme

Desen: çizgi ile yüzeysel sanat çalışma

Dizem: sanatsal elemanların dengeli ve ahenk içinde dizilimi

E

Endüstri tasarımı (entas): endüstrinin ürettiği ürünleri tasarlama ve biçimlendirme bölümü

F

Figür: sanatçı karşısında duran insan figürü

Form: biçim, bir fikre göre şekillenme

G

Galeri: sanat çalışmalarının seyirci ile buluştuğu mekan

Galeri heykeli: sergi salonunda normal boyutlarda veya küçük olan heykel sergisi

Grafik İş: grafik sanat eseri baskısı

Guaş: beyaz tempera ve suluboya tekniği

H

Harmoni: biçimler ve sanatsal elemanlar arasında düzgün sıralanma

Hat: cisimlerin etrafını çevreleyen belirleme çizgisi

İ

İlustrasyon: yazılı metne göre çizgisel resim

İllüzyon: mekân ve renk değeri ile perspektif betimleme

K

Katalog: sanatçının sergileme işlerinin gösterildiği tanıtım yayını

Kiç: sanatsal olmayan çalışma veya sanatsal tekrarlama. Sanatı ucuza alma istediğinden ötürü ve sanatın gelişmemiş bölgelerinde görülen sanat olamamış çalışmalar.

Kromatik: bütün renklerin açık ve koyu türlerinin tamamı

L

Lazür renk: zemini gösteren saydam renk

Lineer: resimde özellik, grafik ve heykelin yapılış tarzı

M

Minyatür: küçük ebatlardaki heykel veya resim

Monografi: sanatçıların hayatı ve eserlerini konu alan kitap

Monokrom: eserin tek renkte resim edilmesi

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

69

N

Natüralizm: sanatın aslı ve her şeyin en gerçekçi doğal biçimde anlatılması

O

Ornament: bezeme, geometrik, bitkisel ve hayvansal figürlerin süslemede tekrarlanan form dizilimleri

Otoportre: sanatçının kendisini resim ettiği eser

P

Palet: esere sürmek için renklerin karıştırıldığı elle tutulan kap

Panorama: uzak ve geniş doğal görüntü betimlemeleri

Peyzaj: doğa betimlemeleri

S

Siganture: sanatçının kendi eli ile sanat eserinin herhangi bir kösesine atmış olduğu isimli imza

Ş

Şövale: ressamların işlerini çalışırken astıkları askı

T

Tasarım: endüstride üretilen ürün çizimi

Tasarımcı: endüstri ürünlerinin yüzeylerini ve şekillerini veren sanat uzmanı.

Tezhip: yazıyı güzellendiren kenar süsler

Tuval: kumaşın çerçevede gerilmiş hali ve resim yapmaya hazır olan yüzey

Tür: sanat eserine göre günlük hayatı temsil etme

V

Valör: renkdeğer için Fransızca söz

Vitray: farklı renkteki cam ile işlenmiş desenli pencere

TEST 1

70

AD VE SOYAD _____

1. Ana renkleri belirt:

1. _____
2. _____
3. _____

2. Ara renkleri belirt:

1. _____
2. _____
3. _____

3. Resim dilinde sanatsal elemanları belirt:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____

4. Resim dilinde sanatsal prensipleri belirt:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____

5. Üç resim tekniği belirt:

1. _____
2. _____
3. _____

6. Üç grafik tekniği belirt:

1. _____
2. _____
3. _____

7. Kabartma hangi sanat alanına düşer? _____

8. Kutularda kaygan ve pürüzlü doku çiz!

--	--

TEST 1

71

9. Soğuk renklerden kolaj
çalışma yap!

10. Sıcak renklerden kolaj
çalışma yap!

11. Saf renk renkdeğer (ton) çubuğu yap!

12. Nötr renk renkdeğer (ton) çubuğu yap!

13. Sıralama ile mekân
temsili yap!

14. Hat çizgisi ile biçimler
çiz!

15. Simetri çalışması yap!

16. Üç Makedon asıllı sanatçının
ismi belirt!

TEST 2

72

AD VE SOYAD _____

1. Gösterilen iki resimden hangisini daha çok beğendin?

K. İvanoviç: **Üzümler**, tuvalde yağlı boya

Picasso: **Sürahi ve Meyve Tabağı**, tuvalde yağlı boya

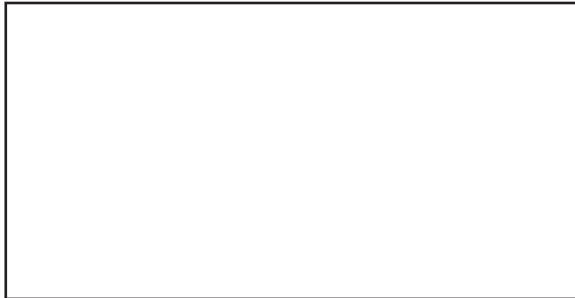
2. Gösterilen nötr renkli resmi renkli hale getir!

3. Alternatif dizem (ritim) yap!

4. Büyüklükle kademe yap!

5. Ara renkleri tamamla!

TEST 2

73

6. Zıt (Kontrast) çizgilerle dizem (ritim) yap!

7. Biçimle dizem yap!

8. Ölü doğa çiz!

9. Üç grafik tekniği belirt!

1. _____
2. _____
3. _____

10. Bir sanatçı ismi ve eserini belirt!

Sanatçı _____
Eseri _____

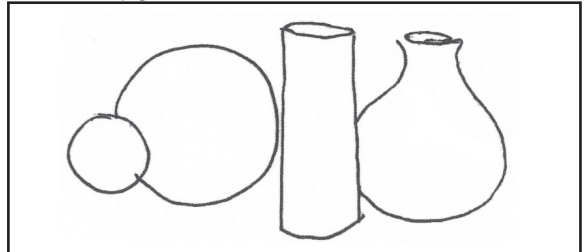
11. Heykelde üç malzeme belirt!

1. _____
2. _____
3. _____

12. Resimde üç teknik belirt!

1. _____
2. _____
3. _____

13. Cisimlere tonlama ile hacim duygusu ver!

14. Üç dünya sanatçının ismini belirt:

1. _____
2. _____
3. _____

